

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatus S. Inquisitionis Hispaniarvm Qualificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertitvr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Disputatio 40. De prouidentia Dei supernaturali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

berras actus iuxta doctrinam late stabilitam. ibidem proposit. 11. & saepe alias repetitam.

DISPUTATIO 40.

De prouidentia Dei supernaturali.

IN hac disputatione ea sunt nobis examinanda, atque resoluenda quaestiones, quarum materia aliqua ratione fuerit communis Praedestinationi, & Reprobationi; quae potissimum species sunt Prouidentiae supernaturalis sumpta genericè, prout modò eam sumimus.

QVAESTIO I.

Qualis sit voluntas, qua Deus vult, omnes homines saluos fieri iuxta Apostolum 1. ad Timoth.

2.

Duplicem voluntatem distinguunt in Deo Theologi cum S. Tho. 1. par. quaest. 19. artic. 11. alteram beneplaciti; alteram signi. Voluntas beneplaciti est, qua Deus reuerà complacet in aliquo obiecto, illudque amat. Voluntas verò signi dicitur, quae reuerà in Deo non est, ipsi tamen tribuitur; quia signum aliquod externum datur, quod eam denotare solet, praesertim in nobis. Deinde voluntas beneplaciti rursus distinguitur à Theologis in voluntatem antecedentem; & consequentem. Antecedens est, quam Deus ex se ipso concipit independenter à nostris operibus bonis, aut malis. Consequens autem, quae nostra opera supponit, ab illisque subinde dependet. De quo vide plura dicta supra disput. 34. quaest. 11. num. 143. & 144.

2 Eo autem posito, certum est, Deum per modum gaudij reuerà complacere in possibilitate gloriae omnium hominum, vti complacet in eo, quod sint possibiles ceterae creaturae. Deinde est certum, Deum voluntate absoluta, & efficaci non velle salutem eorum, qui damnandi sunt, neque antecedenter, neque consequenter ad eorum opera; alioquin non damnarentur, sed salui fierent. Solùm est difficultas, an Deus voluntate aliqua antecedente simplici, vel conditionata reuerà per modum desiderij tendat in salutem omnium, etiam Reprobatorum, eamque intendat verè, & ex animo, adeò, vt ex tali intentione moueatur ad conferendum Reprobis auxilia sufficientia, quae confert.

3 Prima sententia est, huiusmodi voluntatem circa salutem Reprobatorum in Deo non dari. Sed tantùm voluntatem signi. Eatenus enim Deum dici velle, vt omnes homines salui

fiant, quatenus omnibus confert auxilia sufficientia ad salutem; non quia reuerà Deus eorum salutem, seu glorificationem desideret. Ita Caiet. in locum Pauli citatum, Bann. 1. par. quaest. 19. artic. 6. conclus. 2. Zumel ibidem disput. 2. Aluar. de Auxil. disput. 23. num. 4. & Basil. Legion. 1. par. Variarum quaest. 6. scholast. Vbi late defendit hanc sententiam, pro eaque refert nonnullos ex antiquioribus Scholasticis. Secunda sententia docet, reuerà dari in Deo voluntatem aliquam beneplaciti, qua salutem omnium hominum, etiam Reprobatorum, desiderat, intenditque antecedenter ad eorum opera. Ita tenent Falsolus 1. par. quaest. 19. artic. 6. dub. 1. cum pluribus ex antiquis à se relatis. Sotus in cap. 9. ad Roman. ad illa verba. *Quòd si Deus vult ostendere iram, &c.* & ibid. Stapleton num. 19. Bellarmin. lib. 2. de Grat. cap. 5. Less. disput. de Praedestin. lect. 6. num. 66. Mohm. 1. par. quaest. 19. artic. 6. disput. 1. & 2. Vazq. disput. 83. cap. 2. Soar. 1. par. lib. 3. de Attrib. cap. 8. num. 11. & lib. 4. de Praedestin. cap. 1. & 2. & in Opusc. Relect. de Libertate diuina disput. 2. lect. 2. num. 9. Tann. 1. par. disput. 2. quaest. 10. dub. 4. Becan. 1. par. tract. 1. cap. 12. quaest. 1. Arrub. disput. 30. cap. 2. Petauus tom. 1. Theolog. dogmat. lib. 3. cap. 3. Ripalda tom. 3. de Ente supernat. disput. 23. lect. 7. Carmel. discalcia 1. par. quaest. 19. artic. 6. Turrianus Opuscul. 5. de Voluntate Dei disput. 4. Hieric. disput. 17. cap. 3. & disput. 27. cap. 11. Gran. controuer. 3. de Voluntate Dei tract. 4. disput. 4. Alarc. tract. 3. disput. 6. cap. 3. Albiz disput. 9. de Volunt. lect. 2. Hemelm. tom. 2. tit. 14. disput. 3. cap. 3. Salas 1. 2. tract. 11. disput. 2. lect. 3. Ruiz latissime tom. de Volunt. disput. 19. 20. & 21. Martinson. 1. par. disput. 20. lect. 3. & 4. Queros tom. 2. disput. 18. & 19. Carlet. disput. 38. à lect. 1. Ribaden. disput. 6. de Praedestin. cap. 2. & apud eos alij plures. Huiusmodi autem voluntatem liberam esse, aut affirmant, aut supponunt communiter omnes pro ea citari: nec refragatur Vazq. quidquid aliqui censuerint, vt bene notat Alarc. supra num. 22. Addunt plerique contra paucos quosdam, eam esse conditionatam ex parte obiecti: quod late probat Ruiz ex Scholasticis, & Patribus disput. 20. citata. Recentiores verò, quorum meminimus supra disput. 37. quaest. 5. num. 69. dicunt, huiusmodi voluntatem inefficacem esse, quantum est ex parte Dei, prout ibi explicauimus. Vtrum autem Deus hanc voluntatem saluandi omnes habeat, non solum antecedenter ad peccatum Adami, sed etiam post illud prauium, sub controuersia est. Nam Vazq. disput. 95. cap. 6. cum alijs Recentioribus sentit, post peccatum Adae prauium, Deum in eius poenam auxilia etiam sufficientia negare aliquibus paruulis; atque adeò consequenter ad tale peccatum non habere voluntatem saluandi illos, etsi eam habeat antecedenter. Oppositum tamen docent Alarc. supra. Arrub. disput. 29. cap. 2. & quorquor tenent, nulli, etiam paruulorum, negare Deum, auxilia sufficientia ad salutem. De quo quaest. 2.

Propositio I.

4 Deus vero, & formali affectu desiderij vult, vt omnes omnino homines salui fiant. Atque etiam, vt sanctè viuant.

Vtraque pars huius propositionis adeo est expressa, & obuia in sacrà Scripturà, vt meritò nonnulli ex Doctoribus pro illa relatis mirentur, quòd aliqui ausi fuerint illi contravenire. Dicitur enim Ezechiel. 18. *Nunquid voluntatis meae est mors impij, dicit Dominus, & non, vt conuertatur à vijs suis, & viuat.* Et cap. 33. *Nolo mortem impij, sed vt conuertatur impius à vià sua, & viuat.* Math. 18. *Sic non est voluntas aeternae Patrum vestrorum, qui in Caelis est, vt pereat vnus de pusillis istis.* Vbi S. Thom. Minus dicit, & plus significat; quia voluntas eius est, vt saluentur. Ad Theol. 4. *Hec est voluntas Dei sanctificatio vestra.* 2. Petri 3. *Patienter agit propter vos, nolens aliquos perire, sed omnes ad penitentiam reuerti.*

5 Ssd clarissimè omnium expressit hanc veritatem Paulus 1. ad Timoth. 2. inquit. *Obsecro igitur primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro Regibus, & omnibus, qui in sublimitate sunt, vt quietam, & tranquillam vitam agamus in omni pietate, & castitate: hoc enim bonum est, & acceptum coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines, vult, saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.* Vnus enim Deus, vnus & mediator Dei, & hominum homo Christus Iesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus. In quibus verbis contineri veram, & propriam voluntatem Dei beneplaciti circa salutem, ac pietatè omnium omnino hominum, etiam Reprobatorum, præter Doctores supra citatos docent præstantissimi Scripturæ interpretes ad hunc locum, S. Thom. Dionys. Carthus. Salmeron, Estius, Iustinianus, Cornelius à lapide, & alij. Tenent etiam plurimi Patres, quorum testimonia referunt relati Doctores, præsertim Ruiz, Iustinianus, Petauinus, & Ripalda. Hi sunt Damascenus lib. 1. de Fide cap. 29. & in Dialogo contra Manichæos. Hieron. in cap. 1. ad Ephes. ad illa verba, *Secundum consilium voluntatis suae.* Clemens Rom. lib. 2. Constitut. Apost. cap. 39. Dionysius de Cœlesti hierarchià cap. 9. & lib. de Diuin. nomin. saepe, præsertim cap. 4. Chysof. pluribus in locis. Homil. 7. In Ioan. Homil. 15. & 16. ad Roman. Homil. 11. & 21. in cap. 2. Genes. Ad Ephes. serm. 1. Homil. 9. de Laudibus D. Pauli, Homil. 80. in Ioan. & alibi. Cyrill. Alex. lib. 1. in Ioan. cap. 11. & lib. 11. cap. 21. Nyfenus lib. de Oratione dominicà ad illa verba. *Fiat voluntas tua.* & orat. 10. in Cant. circa medium. Ambros. lib. de Paradiso cap. 8. & in locum Pauli relatum, tum serm. 8. in Plal. 118. & lib. 2. de Cain, & Abel. cap. 9. Anselm. lib. de Volunt. Dei post medium. Laurent. Iustin. lib. de Contemptu mundi cap. 8. Irenæus lib. 4. cap. 71. Hilarius lib. 1. de Trinitate medium. Prosper ad Capitula Gallorum cap. 7. & 8. & lib. 1. de Vocatione Gent. à cap. 4. & toto lib. 2. saepe, præsertim cap. 9. 10. & 14. necnon cap. 23. 24. 25. & 28. & ad Obiectiones Vincentianas respons. 7. & 16. Nec dissentit alijs in locis citatis pro se ab Aduersarijs, vt perpenden-

ti notum fiet. In eadem sententià est S. Thom. multis in locis: videatur in locum Pauli citatum lect. 1. & lib. 3. contra Gentes cap. 159. ad finem, & in 1. dist. 40. quest. 4. art. 2. & dist. 45. quest. 1. art. 1. & quest. 23. de Verit. art. 2. & 1. par. quest. 19. art. 6. ad 1. Consentit S. Bonau. in 1. dist. 40. art. 3. quest. 1. ad 1. & dist. 48. art. 2. quest. 2. in corpore.

Solus Augustinus videtur refragari, quatenus verba Pauli relata tribus modis interpretatur longè alienis à sensu, quem nos prætendimus, & verba ipsa præ se ferunt. Primus est, Deum velle omnes homines saluos fieri, quicumque salui fiunt. *Sicut integrè loquimur,* (verba sunt eius), *cùm de aliquo litterarum magistro, qui in ciuitate solus est, dicimus: Omnes iste hic litteras docet: non quia omnes discunt, sed quia nemo, nisi ab illo discit, quicumque ibi litteras discit.* Hanc expositionem tradit Augustinus in Eucherid. cap. 103. & lib. 4. contra Iulian. cap. 8. & Epist. 107. ad Vitalem. & lib. de Prædest. Sanct. cap. 8. Eamque complectuntur Fulgentius de Incarnat. & gratià cap. 31. & lib. 2. de Remiss. peccat. cap. 2. Prosper de Libero arbit. ad Rufinum post medium; & ad capit. Gallorum obiect. 8. & lib. 2. de Vocat. Gent. cap. 4. Anselm. & Beda 1. ad Timot. 2. Secunda expositio est, particulam omnes capi non pro singulis generum, sed pro generibus singulorum, vt aiunt Dialectici; vt sensus sit, Deum velle, non quòd singuli homines saluentur, sed, quòd ex omni hominum genere saluentur aliqui puta ex Principibus, ex plebeijs, ex viris, ex foeminis, &c. Hanc habet loco citato Enchiridij, & lib. de Corrept. & grat. cap. 14. Sequunturque Fulgentius, & Prosper. Tertia expositio est, quam tradit lib. de Corrept. & grat. cap. 15. his verbis. *Potest etiam sic intelligi, quòd omnes homines vult Deus saluos fieri, quoniam nos facit velle: sicut misit Spiritum Filij sui clamantem Abba Pater, id est, nos clamare facientem.* Ceterùm, per hæc expositiones non excludere Augustinum sensum genium verborum Pauli, quem ceteri Patres amplectuntur, de voluntate beneplaciti antecedente, quam Deus habet saluandi omnes, nullo dempto, argumento est; quòd saepe alijs in locis hanc voluntatem admittit in Deo ipse Augustinus, vt videre est lib. 3. de Liber. arbit. cap. 19. & lib. de Natur. & grat. cap. 67. & lib. de Spirit. & litt. cap. 33. Vnde ad loca hæc videtur S. Doctor referri, cùm lib. de Corrept. & grat. cap. 14. antequam proponeret secundam, & tertiam expositionem relata, præmittit. *Quod scriptum est, quòd vult, omnes homines saluos fieri, nec tamen omnes salui fiunt; multis quidem modis intelligi potest, ex quibus in alijs opusculis nostris aliquos commemorauimus: sed hic vnum dicam.* Accedit, quòd Prosper, Anselmus, Beda, & ceteri Patres Augustiniani nostram expositionem tanquam Augustinianam, coherentemque cum cæteris ab Augustino claus recipiunt. Etenim, vt notat S. Thom. in 1. dist. 46. quest. 1. art. 1. ad 1. Augustinus tribus expositionibus prædictis de voluntate propria Prædestinatorum, atque adeo absolūtè efficaci interpretatur verba Apostoli: quo non excludit voluntatem antecedentem communem etiam Reprobis, cuius alijs in locis meminit, quamque textus Apostoli clarè præ se fert. Tali enim voluntate exclusà, non benè tres dictæ expositiones constare possent, vt benè ponderat supraoster Iustinianus. Itaque tot modis videtur Au-

Augustinus verba Apostoli interpretatus, vt indicaret, in illis plenam voluntatem Dei contineri circa salutem hominum iuxta vniuersi cuiusque gradum, & capacitatem: nimirum erga omnes antecedentem, & absolute inefficacem; erga Praedestinos vero consequentem, & efficacem absolute. Ex quo patet, Augustinum parum, aut nihil fauere sententiae oppositae.

7 Iam vero sensum litteralem verborum Pauli plane esse, quem nos contendimus, praeter auctoritatem tot Patrum, & Interpretum id asserentium satis aperere, verba ipsa pra se ferunt iuxta rigorem, & proprietatem sermonis, a qua in exponenda sacra Scriptura non licet recedere secundum regulam Augustini ab omnibus receptam lib. 3. de Doctrina Christiana cap. 10. nisi, quando ex retentia verborum proprietate cogimur in absurdum; quale in praesenti nullum sequitur ex admisa in Deo voluntate beneplaciti circa salutem omnium hominum. Contextus etiam Pauli relatus id ipsum manifestat. Dum enim dicit Apostolus, acceptum esse coram Deo, qui vult omnes homines saluos fieri, vt vitam quietam, & tranquillam agamus in omni pietate, & castitate, plane significat acceptum, & gratum esse Deo vt recte viuamus, & saluemur; atque adeo Deum id ipsum optare ex animo vera voluntate beneplaciti. Et dum eodem tenore verborum dicit Apostolus, Deum velle, vt omnes salui fiant, ac dixerat prius pro omnibus orandum esse, subditque postmodum, Christum deuisse se redemptionem pro omnibus, aperte denotat, nullum omnino hominum excludi a voluntate, quam Deus habet, salutis omnium; cum certum sit, nullum ab oratione debere excludi; & Christum pro omnibus omnino, & singulis oblatum esse redemptorem. Ex quibus liquet, per voluntatem efficacem, qua Deus omnibus hominibus confert auxilia sufficientia ad bene viuendum, quae tantum est voluntas signi respectu operum peccatis, & gloriae eorum, nullatenus posse satisfieri sensui litterali Scripturae, vt contendunt Auctores oppositae sententiae; sed necessario admittendam esse in Deo voluntatem beneplaciti, qua vult, vt omnes, & singuli homines salui fiant, & sancte viuant.

8 Modò a ratione probemus propositionem datam. Primò; quia totum fundamentum, quo Aduersarij nituntur ad negandum Deo voluntatem beneplaciti circa salutem Reproborum, est; quia putant, impossibile esse, vt voluntas Dei beneplaciti non impleatur. Hoc autem fundamentum inane est: quia negari nequit, esse in Deo voluntatem beneplaciti, qua vult, vt homines adimpleant praecipua ab ipso imposita; quandoquidem pro eodem sapissimè accipitur in Scriptura, implere praecipua diuina, & facere, seu implere voluntatem Dei, vixque praecipua sine huiusmodi voluntate a fraude, & fictione liberari possunt. Et tamen talis voluntas toties non impletur, quoties praecipua ipsa franguntur. Decretum etiam, quo Deus cum causis liberis concurrit, voluntas beneplaciti est; & tamen iuxta communio rem sententiam, cum sit antecedens, & indifferens, sapissimè non habet effectum; toties videlicet, quoties causa libera liberè omittit operationem. Igitur non repugnat voluntas beneplaciti in Deo, quae non impleatur. Hac autem repugnantia sublatà, non est, cur negetur, Deum reuerà desiderare salutem aeternam, iustificacionemque, & sanctitatem omnium

omnino hominum. Siquidem obiecta haec valde sunt amabilia in se, amorque, & desiderium eorum valde commendat bonitatem, pietatem, misericordiam, benevolentiamque Dei erga homines ipsos, etiam eos, qui sua culpa reprobandi sunt. Accedit, quòd sine huiusmodi voluntate aegre liberari possunt a simulatione, & fictione plurimae inuitationes ad poenitentiam, & ad aeternam salutem, quibus Deus omnes, etiam Reprobos, inuitat in sacra Scriptura, aliaque signa eximia charitatis, ac liberalitatis Dei erga ipsos. Pacta etiam conditionata plurima, quibus Deus promittit hominibus bona gratiae, & gloriae; qualia sunt illa Math. 19. *Si vis ad vitam ingredi serua mandata.* Et Ioan. 8. *Si quis sermonem meum seruaerit, mortem non videbit in aeternum.* Et Ioan. 12. *Si quis mihi ministrauerit, honorificabit eum Pater meus, &c.* Haec, inquam, pacta delusoria viderentur sine voluntate antecedente adimplendi illa, seu conferendi donum sub conditione promissum.

9 Secundò. Deus quasi coactus, & renitens damnat, & punit peccatores iuxta illud Bernardi serm. 5. in Natali Domini. *Nam quod iudicat, & condemnat, nos eum quodammodo cogimus.* Quod etiam docent alij Patres apud Ruiz disp. 19. de Voluntate sec. 1. & sequentibus, & disp. 21. sec. 2. Valdeque congruit Scripturis sacris varijs in locis, vt bene ex sententia Patrum ponderat ipse Ruiz ibi. Hoc autem verum non esset, nisi Deus vera voluntate antecedente veller, quantum in se est, vt homines non damnarentur, sed salui fierent. Quam etiam voluntatem opprimè arguunt in Deo affectus alij, qui ei in Scriptura tribui solent: vt dolor, & tristitia de perditione, & peccatis hominum, gaudium de eorum iustitia, & salute; nam tristitia, & dolor de bono non consequntur supponit eius desiderium: quod etiam supponit gaudium de bono ipso adeptò. Sed de his plura Ruiz disp. 21. citatà per totam.

10 Tertiò. Qui vult media formaliter vt vitia ad finem, non potest non intendere, & amare finem verà, & formali voluntate. Sed Deus vult media salutis omnium omnium hominum vt vitia ad eorum salutem. Ergo necesse est asserere, eum verà, & formali voluntate intendere salutem omnium. Consequentia est nota. Maior constat ex doctrina data disput. 36. Minor ostenditur primò in medijs vniuersalibus qualis fuit Incarnatio Christi Domini, & passio eius, sacramenta, praedicatio eius, &c. Constat enim ex Scriptura, Christum pro omnibus mortuum esse, id est, vt omnes suis meritis saluos faceret; eoque sine fuisse a Patre deditum Mundo. De quo late, & eruditè Ruiz disput. 20. de Voluntate sect. 6. & sequentibus. Nouissimèque definitum est ab Innocentio X. contra Ianfenium in Bulla edita anno 1653. quae incipit. *Cum occasione.* Vbi decernitur. *Christum Dominum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse; & sanguinem fuisse.* Id quod expressit Paulus 1. ad Timoth. 2. dicens. *Qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus.* Et 1. Ioan. 2. dicitur. *Ipsè est propitiatio pro peccatis nostris; non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.* Vnde etiam constat, ipsum pro omnibus instituisse sacramenta, & sui Euangelij praedicationem indixisse. Quocirca dixit Marc. 16. *Praedicate Euangelium omni creatura.* Secundò id ipsum ostenditur in medijs specialibus prouisis a Deo, etiam Reprobis, qua-

qualia sunt auxilia gratiæ tum internæ inspirationis, tum externæ protectionis. De quibus sæpe in Scripturâ diuinâ dicitur, conferri à Deo, vt homines conuertantur, & uiuant, suamque salutem obtineant.

11 Adde, Deum de facto suâ ordinatione omnes homines ad finem supernaturalem suâ eternæ beatitudinis euexisse, & eleuasse, vt est certum. Hæc autem oratio, & eleuatio consistere non potest sine aliquâ verâ intentione, qua Deus intenderit, omnibus æternam salutem conferre, vt satis notum est.

12 Iam argumenta, quibus Aduersarij ducuntur ad negandum Deo prædictam voluntatem beneplaciti eò præcipue tendunt, vt probent, esse imperfectionem in Deo, habere aliquam voluntatem per modum desiderij, qua non impleatur. Hoc tamen non est censendum, imperfectio, quando non nascitur ex impotentia, aut ignorantia, aut negligentia, sed ex libertate desiderantis, vt accidit in Deo; qui iustissimis de causis non voluntate absolute efficaci, sed desiderio tantum simplici, aut conditionato optat salutem omnium hominum, quod sine vllâ imperfectionis notâ optimè sine effectu desiderato potest consistere. Quomodo autem huiusmodi desiderium non sit incompatible cum voluntate efficaci, qua Deus post præuisa peccata excludit Reprobos à gloria, supra disp. 37. quæst. 10. proposit. 1. explicauimus. De quo plura apud Ruiz disp. 20. citata sec. 4. & 5. Vnus Basilus Legionensis probat, impossibile esse in Deo voluntatem beneplaciti circa salutem Reproborum, sicut & quamlibet aliam simplicem liberam, ex eo, quod nullum dari potest ad extra connotatum contingens, quo talis voluntas compleatur. Est enim hic auctor ex factione Connotantium, qui per connotata ad extra affectus Dei liberos complent, Abs iure tamen quoad hoc discedit à cæteris Connotantibus, Vazq. Arrub. Turrian. Herice, Alarc. & alijs. Qui non audentes negare Deo voluntatem liberam saluandi omnes, eam nihilominus componunt cum suâ sententiâ de connotatis. Vel quia est voluntas indiuisim terminata tum ad salutem hominum, tum ad auxilia illis collata, vt censent Arrub. & Herice: quo pacto connotatum contingens eius sunt ipsa auxilia. Vel quia est voluntas, qua amatur salus hominibus prout existentibus, vt explicant Turrian. & Alarc. quæ ratione connotatum contingens talis voluntatis est existentia ipsorum hominum. Præterquam quod resolutio præsentis controversiæ non debet specialiter opinioni, & minus probabili de connotatis allegari. In sententiâ autem non Connotantium sine vllâ difficultate concipitur, quomodo quilibet actus diuinæ voluntatis abque vllâ obiecti contingentia possit liber euadere.

13 Porro, prædictam voluntatem de salute, & sanctitate omnium hominum esse in Deo liberam ex argumentis factis colligitur. Nam loca Scripturæ, & Patrum, quibus illa adstruitur; necnon rationes traditæ theologice, quibus confirmatur, aperte indicant, aut supponunt, eiusmodi voluntatem esse beneficium quoddam Dei erga homines, quod Deus posset illis negare, si vellet: esseque principium, & fundamentum cuiusdam supernaturalis prouidentie erga illos, à qua liberè posset Deus abstinere. Ob idque omnes Theologi, qui talem voluntatem admittunt, imò & qui negant, aut affirmant, aut supponunt, eam liberam esse.

14 Quomodo autem voluntas hæc non tendat in meram possibilitatem salutis hominum per modum complacentiæ, sed in existentiam eius per modum desiderij, constat ex dictis. Quia Deus per hanc voluntatem non complacet, quod sit possibilis salus hominum, sed desiderat, vt eam existat. In quo Doctores nostræ sententiæ communiter conueniunt contra Salazar tom. de Concept. cap. 24. s. 3. sect. 4. num. 71. putantem, hanc voluntatem terminari ad salutem hominum fractionem ab existentia.

15 Adde contra Vazq. citatum num. 3. etiam post præuisum peccatum Adæ perseuerare in Deo voluntatem saluandi omnes eius posteros. Quia, licet demus in poenam eius peccati negare Deum aliquibus paruulis auxiliis proximè sufficientia ad salutem, de quo quæst. 2. nulli tamen negat media vniuersaliora passionis, & meritorum Christi. Quod argumento est, adhuc eis omnibus desiderare salutem, ad quam ea media ordinantur. Sed eisdem negaret omnia media, non esset firmum argumentum ad affirmandum illis non optare salutem; quia voluntas, qua Deus omnibus vult salutem, non determinat ipsum ad media aliqua ponenda, vt statim ostendam; atque adeo perseuerare in Deo posset, etiam respectu eorum, quibus nulla media conferrentur. De factoque dicendum esset perseuerare propter locum Pauli citatum, iuxta quem dicendum proculdubio est, Deum omnibus hominibus, dum viuunt, salutem æternam desiderare, quantumuis illi peccatis etiam proprijs videantur infecti: quandoquidem nullus est, pro quo, dum viuunt, non sit orandum, quique non habeat remedium in Christo redemptore. Nec putet aliquis, verba illa Pauli, *Vult omnes homines saluos fieri*, limitari ad adultos propter alia, quæ sequuntur, & ad agnitionem veritatis veniunt; quæ non videntur paruulis conuenire. Nam per agnitionem veritatis, aut potest intelligi visio beata, vt exponit August. lib. 4. contra Iulianum cap. 8. vel potest intelligi fides tum habitualis propria, tum actualis Ecclesiæ, ad quam paruuli venire dici possunt, dum veniunt ad Baptisimum. Vel certè, etsi alia cognitio intelligatur paruulis non contemens, non ob id putandum est, per posteriorem clausulam limitatam esse priorem; quæ in rigore, & proprietate vniuersalis est; sed ambas cum distributione, accommodatâ intelligendas esse iuxta subiectorum capacitatem. Maxime, cum alia ponderationes circa contextum supra factæ de oratione pro omnibus fundendâ, & de redemptione Christi Domini omnibus communi, satis aperte ostendant, prædictam clausulam priorem, etiam paruulis conuenire. Quod etiam sentiunt Patres, & Interpretes, atque Doctores pro sententiâ nostrâ relati cum Augustino dicente supra. *Nunquid paruuli homines non sunt, vt non pertineant ad illud quod dicitur est, vult omnes homines saluos fieri?* Vide Soar. lib. 4. de Prædest. cap. 4. num. 5. & Ruiz disput. 49. de Prædest. sect. 2.

Stat ergo ex dictis, Deum verâ voluntate beneplaciti antecedente desiderare, vt omnes & singuli homines salui fiant: atque etiam vt piè uiuant, si adulti sunt. Superest videndum modò, an hæc voluntas sit ex parte obiecti conditionata, vel absoluta: & an sit aliqua ratione intrinsecè efficacax.

Propositio 2.

Voluntas antecedens, qua Deus de-
17 siderat, vt Reprobis conuertatur, &
piè operetur, quaque mouetur ad dan-
dum illi auxilium purè sufficiens, non est
ex parte obiecti conditionata. Neque
aliter esse potest intrinsecè efficax.

Constat hæc propositio ex doctrinâ traditâ
supra disp. 37. quæst. 5. num. 71. Quoniam, vt
dicebamus ibi, non est excogitabilis conditio, sub
qua Deus efficaciter velit, vt conuertatur Re-
probus, aut benè operetur, & cuius purifica-
tionis defectu conuersio, aut bonum opus inten-
tum non obtineatur. Talis enim esse non potest
ipsa conuersio, aut bonum opus, vt notum est:
nam Deus nequit velle, vt Reprobis benè ope-
retur sub conditione, quòd benè operetur, vt
patet. Neque esse potest auxilium, quod Deus
conferat ad obtinendum bonum opus. Quia iam,
purificatâ conditione, necessariò sequeretur opus
ipsum contra suppositionem: id enim fert secum
natura voluntatis Dei efficacis conditionatâ, vt
constat. Aliud autem, quod possit esse conditio,
imaginabile non est. Hinc constat secunda pars
propositionis. Nam, si voluntas prædicta est
absoluta ex parte obiecti, non potest respectu
obiecti intrinsecè efficax esse, non solùm abso-
lute, & simpliciter, sed neque, quantum ex
parte Dei est, ita vt Deum necessariò determi-
net ad ponenda media, vt contra Recentiores
supra commemoratos satis, superque monstraui-
mus loco citato, cuius doctrinâ modò reco-
gnoscenda, non repetenda est. Dico, talem vo-
luntatem intrinsecè, & suapte naturâ, non esse
efficacem: quia extrinsecè, & accidentariè, nil
verat, eam efficacem vocari, seu potius efficien-
tem respectu auxiliij, quod Deus per illam mo-
tus liberè confert, & posset, si vellet, non confer-
re. Quòd si dicta voluntas nec conditionatè, nec
absolute efficax est, relinquatur, vt sit prorsus
simplex, & absoluta. Nam simplex, & condi-
tionata sine fundamento, & sine fructu adstrue-
retur, etiam si ea sit possibilis. Quod valde
est dubium propter defectum idoneæ conditio-
nis.

Hinc constat, quoties Deus ex intentione
18 operis boni confert auxilium tantum sufficiens,
non posse non talem intentionem esse absolutam,
& prorsus simplicem intrinsecè. Id quod etiam
dicendum est de intentione antecedenti operis
boni, quod Deus assequitur per auxilium efficax
apud eos, qui de facto non admittunt prædefi-
nitiones efficaces: quia, his sublati, eodem
modo intendit Deus opus bonum, quod obtinet
per auxilium efficax, ac opus bonum, ad quod
conferat auxilium dumtaxat sufficiens. Ex quo
rursus sequitur, nihil obesse, quominus ex in-
tentione absolutâ, & simplici gloriæ possit Deus
moueri ad danda omnibus media gratiæ iuxta
doctrinam generalem datam disput. 36. quæst. 4.
proposit. 1. De facto tamen aliter videtur di-
cendum, vt iam iam probò.

Propositio 3.

Voluntas, qua Deus vult, omnes 19
homines saluos fieri, conditionata, & ef-
ficax est: optat enim Deus vehementer,
vt saluentur omnes, si non steterit per
ipsum, vel si decesserint in gratiâ.

Talis voluntatis Dei possibilitas supponitur
ex generali doctrinâ de decretis Dei conditiona-
tis traditâ disput. 34. quæst. 8. Propositioque sub-
inde tantum agit de factis; ob idque ab auctori-
tate præcipuè probanda venit, quæ in quæstio-
nibus de facto potissimum argumentum est.
Auctoritas autem imprimis sumitur ex omnibus
ijs locis Scripturæ, quorum mentionem fecimus
supra num. 8. Vbi Deus sub aliqua conditione
paciscitur cum hominibus, eisque promittit
suam gloriam, promissio enim conditionata vo-
luntatem conditionatam, & efficacem fert secum
implendi promissum, saltem secundum connatu-
ralem, communemque promittendi modum;
idque verba ipsa promissoria denotant iuxta om-
munem acceptionem; quæ proinde ficta censentur,
dum talis voluntas non adest in promittente.
Accedit auctoritas Patrum. Ambrosius
enim in 1. ad Timot. 2. ideo, dicit, voluntatem,
quam Deus habet saluandi omnes, in Reprobis
non impleri, quia deest conditio, quæ in
eâ latet. *Vult enim, inquit, Deus omnes saluos
fieri, sed si accedant ad eum: non enim sic vult,
vt nolentes saluentur; sed vult illos saluare, si
ipsi velint.* Idem disertis verbis docent Hieron.
ad eundem locum, Anselm. Math. 6. ad illa ver-
ba. *Fiat voluntas tua.* Fulgent. lib. 1. de Re-
missis peccatis, cap. 11. & S. Thom. in 1. dist. 46.
quæst. 1. art. 1. Consentiant Beda lib. Varia-
rum quæstionum quæst. 13. in fine. Athanas. de
Passione, & cruce Domini pag. 2. August. in
Enchirid. cap. 104. & alij. Accedunt præterea
plerique Scholastici, qui in Deo adstruunt vo-
luntatem beneplaciti saluandi omnes, docentes,
eam esse ex parte obiecti conditionatam, vt supra
n. 3. notauimus: quorum longum syllabum, præ-
ter citatos ibi, habet Ruiz disp. 20. de Volunta-
te sect. 1. num. 15.

Ratione item non contemnendâ potest pro- 20
bati propositio. Quia, vt ex sacris Litteris, ex
ipsaque infinitâ Dei bonitate planè colligitur,
Deus ardentissimo amore diligit omnes homines.
Cum ergo ardentissimè astantis proprium sit,
velle amato communicare bona, quàm efficaci-
ter fieri possit; credendum proculdubio est,
Deum potissimum omnium bonorum æternæ suæ
beatitudinis omnibus hominibus communicare
velle totâ eâ suæ voluntatis efficaciam, quæ com-
patibilis est cum ordinariâ suâ, connaturali, at-
que ordinatissimâ providentiâ, quæ quidem
(ne rebus vim extraordinariam, aut minus
connaturalem inferat) multos homines ipsorum
culpâ perire permittit. Cum huiusmodi autem
providentiâ, si non absoluta, conditionata ta-
men efficaciam in voluntate diuinâ saluandi omnes
est compatibilis. Eam igitur in illâ dari de fa-
cto censendum est.

Sed dicit aliquis. Non minus ardentè 21
eisdem ex titulis credendus est Deus desiderare
de quouis homine, vt sanctè viuatur, quàm, vt
saluus fiat. Et tamen voluntas, qua Deus de-
siderat

siderat, vt Reprobis conuertatur, & piè operetur, non est adhuc conditionatè intrinsecè efficax, sed merè simplex iuxta proposit. 2. Ergo tantumdem est dicendum de voluntate saluationis cuiusvis hominis. Respondeo inter has duas Dei voluntates magnum ad rem esse discrimen. Nam voluntas de operatione hominis obiectum habet exequendum pro liberà determinatione voluntatis alienæ ipsius hominis: voluntas verò saluationis hominis obiectum habet exequendum pro liberà determinatione voluntatis propriæ ipsius Dei. Vnde, vt prima in genere suo sit ardentissima, quantum citra efficaciam absolutam possibile est, sufficit, quòd sit tantus conatus in sanctam operationem hominis, vt moueat eum effectum Deum ad dandum illi auxilium sufficiens ad sanctè operandum: siquidem conditionatè efficax esse non potest iuxta dicta proposit. 2. Secunda verò, nisi esset conditionatè efficax, vt potest, non censereur in genere suo esse ardentissima, quantum citra efficaciam absolutam possibile est. Talem ergo esse de facto prorsus censendum est.

22 Dubitari tamen hic potest, an, sicut Deus habet voluntatem antecedentem conferendi omnibus hominibus gloriam, si habuerint merita; habeat etiam voluntatem antecedentem damnandi omnes homines, si habuerint demerita, seu peccata: quòd obiectum etiam est amabile à Deo. Respondeo, est ea voluntas sit Deo possibilis, de quo disput. 44. non esse tamen fundamentum ad illam adstruendam de facto: potius ad illam negandam. Primò; quia Deus non habet à se vnde inclinetur ad volendum malum hominibus; vt à se habet, vnde inclinetur ad volendum eis bonum. Secundò; quia Patres, dum communiter dicunt, Deum per peccata hominum trahi, vt eos damnet, & puniat, clarè supponere videntur, ante absolutam existentiam peccatorum, Deum nullam concipere voluntatem damnandi quemquam. Id quòd expriment Damascenus, & alij, qui dicunt, voluntatem puniendi peccata esse semper consequentem. Nec comminationes Scripturæ talem indicant voluntatem. Quia comminatio, sicut non obligat ad insigendum malum comminatum; eo quòd tantum est quædam eius prædictio, ita neque arguit voluntatem illud exequendi. In quo differt à promissione, vt docet Soar. Relect. de Libertate diuinâ disput. 2. sect. 2. à num. 35.

QVAESTIO II.

Vtrum Deus omnibus hominibus provideat media sufficientia ad salutem.

23 **D**vas habebit partes hæc quæstio. Prima ager de hominibus adultis, qui ad vsum rationis perueniunt. Secunda de parvulis decedentibus ante illum. Circa primam conueniunt Theologi, Deum omnibus, & singulis adultis, qui vsum rationis adepti sunt, (de perpetuo enim amentibus ab infantià idem est, ac de parvulis), aliquod auxilium gratiæ providere sufficiens, vt possint consequi salutem, si per ipsos non steterit. Ita S. Tho. lib. 3. contra Gent. cap. 159. & quæst. 14. de Verit. artic. 11. & 3. par.

quæst. 86. artic. 1. S. Bonauen. in 2. distinct. 28. artic. 1. quæst. 3. Scot. in 1. distinct. 46. Bellarmino lib. 2. de Grat. & liber. arbitri. cap. 5. & sequentibus. Molin. 1. par. quæst. 19. artic. 6. disput. 1. & in Concord. quæst. 14. artic. 12. disput. 10. Valent. 1. par. disput. 1. quæst. 23. punct. 4. sub finem, & latius 1. 2. quæst. 3. punct. 4. Soar. lib. 4. de Prædestin. cap. 3. Vazq. 1. par. disput. 97. cap. 3. Herice disput. 34. à cap. 4. Lessi. disput. de Prædestin. sect. 6. Arrub. disput. 90. cap. 2. Tann. tom. 2. disput. 6. quæst. 2. dub. 2. Earn. 1. par. quæst. 23. artic. 3. dub. 3. & ibi Zumel à quæst. sua 3. Aluar. de Auxil. disput. 112. Franc. de Lugo de Deo disput. 43. cap. 1. Quiros tom. 2. disput. 19. sect. 5. Carlet. disput. 38. sect. 4. & alij.

Circa secundam partem quæstionis Vazq. 24. 1. par. disput. 96. cap. 2. cum Gregor. Ricard. Gabri. & alijs docet, non omnibus parvulis fuisse à Deo prouisa media sufficientia ad salutem. Oppositam tamen sententiam tenent Bellarmin. Valent. Lessi. Tann. & Quiros vbi supra. Soar. cap. 4. Arrub. disput. 91. cap. 3. Herice disput. 35. cap. 2. Franc. de Lugo cap. 3. Carlet. sect. 8. & alij communiter.

Propositio 1.

Deus auxilia sufficientia ad obtinendam salutem prouidet omnibus omnino adultis, qui vsum rationis adepti sunt.

Probatum primò ex illo Ioan. 1. *Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Lumine scilicet gratiæ suæ, vt communiter exponunt Patres. Cui si nullus homo resisteret, nullus periret. Vnde Ambròs. ferm. 8. in Psalm. 118. *de sole iustitiæ, & pluuia gratiæ interpretatur illud Math. 5. Qui solem suum oriri facit super iustos, & malos; & pluit super iustos, & iniustos.* Et Clem. Alex. Orat. ad Gent. ait. *Lux est communis, omnibus illucescit hominibus.* Id quòd Irenæus prosequuntur Chrysostr. homil. 7. in Ioan. & Prosper lib. 2. de Vocat. Gent. Vbi cap. 10. ad illud Pauli 1. ad Timoth. 4. *Qui est Saluator omnium hominum: quia dat omnibus, vnde saluari possint.* De quo plura in Bellarmino videri possunt loco citato.

Secundò probatur ex locis Scripturæ supra à num. 4. indicatis; quibus adstruitur voluntas, quam Deus habet, vt omnes homines saluentur, & nullus pereat. Ex hac enim Dei voluntate manifestè colligitur, talem erga omnes homines consequenter esse debere Dei prouidentiam, quæ non patiarur vllum eorum medijs ad suam salutem consequendam sufficientibus manere destitutum. Quæ prouidentia pariter clarè deducitur ex illà ordinatione, qua Deus cunctos omnino homines ad finem supernaturalem æternæ suæ beatitudinis ordinavit, & eleuauit, vt fide sanctum est. Frustranea siquidem foret tum illa vniuersalis voluntas, tum hæc ordinatio respectu eorum, quibus de nullis medijs sufficientibus ad beatitudinem consequendam prouisum esset.

Tertiò probatur propositio ex illo alio 17. fidei dogmate, quo credimus, Christum Dominum pro redemptione omnium omnino hominum in

in Mundum venisse; & sanguinem suum pretiosum fudisse, Sacramenta instituisse, prædicationem Evangelij indicasse, aliæque mediâ vniuersalia adhibuisse, prout dictum num. 10. Nam quid profuissent tantæ expensæ; aut qua veritate dici possent pro illis factæ, quibus nullum particulare medium, nullum auxilium datum esset, quo redderentur sufficienter potentes ad illarum fructum comparandum, si vellent?

38 Quartò probatur. Quia certum secundum fidem est, quemlibet hominem rationis competentem, quando peccat, auxilium sufficiens habere ad vitandum peccatum iuxta illud Ecclesiast. 15. *Ne dixeris per Deum abest.* Et illud Osæ 13. *Perditio tua Israel, tantummodo in me auxilium tuum.* Alioquin præceptum, quod homo transgreditur, quando peccat, illi esset obseruari impossibile. Cuius oppositum est definitum contra hereticos in Trident. sess. 6. cap. 11. & Can. 18. Nouissimèque ab Innocent. X. in sua Bullâ contra Ianenium citatâ supra num. 10. Tum nemo vnquam ad peccandum libertatem haberet, contra definitionem eiusdem Trident. datam in eadem sess. 6. Can. 5. & consequenter neque vllus vnquam peccaret. Quia sine auxilio sufficiente ad non peccandum neque libertas ad peccandum, neque peccatum esse possunt, vt constat. Si igitur nulli hominum vnquam deest auxilium sufficiens ad non peccandum, consequens est, vt nulli deest iat auxilium sufficiens ad salutem. Nam quicumque nunquam peccaret, citra omne dubium saluaretur, vt ex mox dicendis patebit. De quo etiam plura apud Bellarm. vbi supra cap. 7. videri possunt.

29 Obijcitur tamen primò contra propositionem. Multi sunt Infideles, ad quos notitia Evangelij nunquam peruenit: adeoque mysteria fidei nullatenus credere potuerunt. *Sine fide autem impossibile est placere Deo.* ad Hebræ. 11. Ergo his medium sufficiens ad salutem prouisum non est. Respondent Theologi communiter cum S. Tho. quest. 14. de Verit. artic. 11. & lib. 3. contra Gent. cap. 156. licet eiusmodi Infideles non habeant auxilium sufficiens ad proximè erendum mysteria fidei, eos tamen auxilio sufficiente ad salutem dititutos non esse. Quia multa habent auxilia Dei sufficientia tum ad legem naturalem seruandam, tum ad naturaliter cognoscendum, amandumque vnum auctorem, gubernatoremque vniuersi, tum ad exercendos actus virtutum moralium: quæ auxilia si efficacia redderent suis sensibus, vt poterant; eis cætera media necessaria ad obtinendam cum effectu salutem fuissent à Deo citra omne dubium prouisa. Ob id Apostolus ad Rom. 1. dicit, eos inexculabiles esse.

30 Secundò obijcitur. Sine dono perseverantiæ nemo saluari potest. Sed Rebro deest tale donum. Ergo medium sufficiens ad salutem. Respondeo, deesse quidem Rebro donum perseverantiæ, quatenus ei deest auxilium efficax ad perseverandum: non tamen deesse ei medium sufficiens ad salutem: nam tale est auxilium sufficiens ad perseverandum; quo nunquam caret.

31 Tertio obijcitur. Aliqua sunt peccata irremissibilia iuxta illud ad Hebræ. 6. *Impossibile enim est, eos, qui semel sunt illuminati, & prolapsi sunt, rursus renouari ad penitentiam.* & illud Marc. 3. *Qui autem blasphemauerit in Spiritum*

sanctum, non habebit remissionem in æternum. Ergo, qui semel committit talia peccata, non habet vterius auxilium sufficiens ad salutem. Nego antecedens. Nam, vt ait S. Tho. 3. par. quest. 86. artic. 1. *Dicere, quod aliquod peccatum sit in hac vitâ, de quo quis penitere non possit, erroneum est. Quod autem non possit per veram penitentiam aliquod peccatum remitti, est etiam erroneum.* Vt eodem Concil. Lat. ran. in cap. *Firmiter*. definit. *Si post susceptionem Baptismi quisquam prolapsus fuerit in peccatum, per veram potest semper penitentiam reparari.* Id quod supponitur in sacris Litteris Sapient. 11. & 12. sæpeque alibi; & vbiunque Deus absque vllâ exceptione omnes peccatores inuitat ad penitentiam. Vnde patet, per argumentum factum nihil probari. Loca quippe Scripturæ, quæ opponit, tantum significant aut magnam difficultatem, aut etiam impossibilitatem moralem remissionis peccatorum, de quibus agunt; quæ physicam possibilitatem, ac sufficientiam non excludit. Circa quæ Interpretes sunt videndi. Mitto alia quæ in Bellarm. cap. 8. videri possunt.

Propositio 2.

Omnibus etiam omnino paruulis 32 prouidet Deus mediâ sufficientia ad salutem.

Hanc propositionem planè probant secundum, & tertium argumentum facta pro prima. Nam dogmata, in quibus fundantur, paruulis, & adultis communia sunt, vt est manifestum. Quare non est, cur immoremur in eâ amplius comprobandâ.

33 Contra illam tamen est. Quòd multi sunt paruuli, quibus nullâ humanâ industriâ potuit Baptismum applicari; vel quia mortui in vtero materno; vel quia nati, vbi, & quando, tuit impossibile, ante mortem eis administrari Baptismum; vel quia mortui inter infideles Baptismum ignorant. Qui omnes proinde perire videntur remedio sufficiente ad salutem penitus destituti.

34 Respondent aliqui, ad hoc, vt eiusmodi paruuli dicantur medio ad salutem sufficiente destitutos non esse, sufficere, quòd generalia remedia institutionis scilicet, publicationis, & præceptionis Baptismi pro omnibus à Deo fuerint prouisa ex intentione, desiderioque antecedente, vt omnibus omnino processent: præterquam intentionem, adeoque per accidens est, quòd multis de facto non profint, id impediens curia ordinario, concursuque causarum naturalium, quem Deus, spectatâ suâ ordinariâ, connaturalique prouidentia rerum, non debet alterare.

35 Alij verò respondent melius, ad paruulorum parentes pertinere curam salutis eorum perinde, ac propriæ; subindeque parentum operibus liberis vtramque esse alligatam. Vnde, sicut adultus carens auxilio proximo ad fidem, sine qua saluari non potest, non ob id dicitur carere auxilio sufficiente ad salutem; cum habeat auxilia sufficientia ad diuertendum à malo, & faciendum bonum, quibus si bene vteretur, ei citra dubium de cæteris requisitis ad salutem, deque ipsâ salute prouideretur, iuxta dictâ circa propositionem 1. Ita paruulus carens auxilio pro-

ximo ad recipiendum Baptismum, sine quo saluari non potest, non ob id dicendus est carere auxilio sufficiente ad salutem; cum eius parentes auxilia sufficientia habuerint ad ea præstanda, quæ si præstasset, de Baptismo, deque salute paruulo ipsi citra dubium prouisum esset. Pro qua doctrina stat S. Prosper lib. 2. de Vocat. Gent. cap. 23. dum ait. *Non irreligiosè, arbitror, credi, quòd isti paucorum dierum homines ad illam pertinent gratia partem, quæ semper vniuersis est impensa nationibus; qua vtiq; si benè vterentur eorum parentes, etiam ipsi per eosdem iuuantur: omnia namque exordia paruulorum, totaque illa principia necdum rationalis infantia sub arbitrio tacent voluntatis aliena.*

36 Hic dubitant aliqui, quomodo fieri possit, vt Deus ex seriâ intentione salutis, bonæque operationis hominis conferat illi auxilium sufficiens, præsciens, non sortiturum illud effectum intentum. Videtur enim à prudentiã prorsus alienum, atque adeò Deo impossibile, seriò, & ex animo medium apponere ad consequendum desideratum finem, quod clarè ad id muneris præuidetur prorsus inefficax. Quandoquidem frustra, & inaniter, atque adeò stultè, & contra rationem eligitur medium propter finem, qui certò præscitur non obrinendus per tale medium.

37 Respondent Recentiores, scientiam mediam de non obtinendo finem intentum per electionem mediij inefficaci ad ipsum eatenus obstare tali electioni, quatenus retrahit intendentem ab illâ; sicque cum moraliter, aut etiam physicè necessitat, vt illam non faciat: Deum autem liberè decernere posse, vt scientia media de inefficaciã auxiliij non retrahat ipsam ab illius collatione; quo posito de reo, reuera non retrahet; æquivalenterque subinde erit posterior electione, collationeque auxiliij; ad remque se habebit, ac si non daretur in Deo; atque ita nihil obstabit, quominus ex seriâ intentione finis prædicti eligat Deus auxilium inefficax vt vile ad obtinendum illum secundum se præcisè, & in actu primo. Obstat tamen, inquit, si Deus non ponat dictum decretum, vt liberè potest. Quo casu proinde nequibit Deus tale medium ad talem finem obtinendum eligere.

38 Non placent. Primò; quia, cum iidem Recentiores sentiant, & doceant alibi vniuersaliter, ad perfectionem prouidentia diuinæ cuiusvis auxiliij collatiuæ intrinsecè, atque adeò essentialiter pertinere scientiam mediam de illius efficaciã, aut inefficaciã; eo quòd Deus non potest quidpiam producere, siue exequutiue decernere, nisi, præuisis circumstantijs, cum quibus est illud coniungendum, si re ipsa ponatur: inconsequenter casum præsentem excipiunt re ipsa citra dubium ab eâ vniuersali doctrinâ. Cum sit manifestum, stando in illo, scientiam mediam de inefficaciã auxiliij redditam per prædictum decretum quoquo modo posteriorem collatione auxiliij ad prouidentiam diuinam de collatione ipsâ intrinsecè pertinere non posse. Secundo; quia ægrè percipitur, quomodo prædictum decretum præstare possit, vt scientia media de inefficaciã auxiliij ab huius collatione non retrahat; cum munus retrahendi ab ipsâ scientiã prout coniuncta voluntati diuinæ nullatenus videatur esse distinctum. Tertio; quia ante decretum, quo Deus vult, ne se retrahat à collatione auxiliij scientia media de inefficaciã eius, scientia reflexa de ipsâ scientiã media debet necessariò præcedere, dirigens ad de-

cretum ipsum, vt constat. Hæc autem, vt præscientia etiam saltem virtualis de obiecto illius, nequit non etiam retrahere à collatione auxiliij. Per tale ergo decretum non euitatur absolutè talis retractio. Quarto; quia durum videtur, alterere, posse Deum per omissionem dicti decreti se reddere ineptum ad dandum hominibus auxilia purè sufficientia ex fine, vt piè operentur, & laui fiant: præsertim cum certum sit apud Theologos posse Deum per omissionem debet necessariò procedere. Malè igitur ad fugiendam difficultatem præsentem per subterfugia forte difficiliora, deseruit illa doctrina vera, & communis.

Planius ergo incedendo, illâ retentâ, dicendum est, quantumuis scientia media de inefficaciã auxiliij collationem eius præcedat vt quid in ipsam influxitum, posse Deum nihilominus ex prædicti finis seriâ intentione seriò, & ex animo, & prudentissimè eligere, conferreque tale auxilium quatenus vile ad talem finem. Nam eo ipso, quòd talis finis non aliter, quàm per liberam determinationem creaturæ ponendus intenditur; & vtilitas talis mediij in eo stat, quòd ipsam creaturam reddit potentem ad illius positionem; non potest non electio talis mediij prout vtilis ad talem finem ferre secum alia commoda, siue alia bona, ob quæ illa valde proficua, non frustranea, & inanis, atque adeò seriã, & prudens, nec vilo modo contra rationem, subindeque non tantum possibilis, sed decentissima, conuenientissimaque Deo censenda venit; quantumuis finis directè intentus per illam non obtinendus præuideatur; prout latius explicatum supra disput. 37. quæst. 10. proposit. 2. Recognoscantur omnia ibi scripta, quæ apprimè ad propositum faciunt, atque etiam sufficiunt.

QVAESTIO III.

Qua ratione collatio auxiliij inefficaci, seu purè sufficientis benefica sit ei, cui confertur, à voluntateque Dei beneuolâ proficiscens.

PROcedit hæc quæstio, & duæ sequentes iuxta sententiam ponentem efficaciam auxiliij (aliis entitatiue indifferentis ad vtrumuis) in denominatione constitutâ per futuritionem conditionatam actus, ad quem datur, sub conditionem, quòd detur: inefficaciam autem per futuritionem conditionatam actus contradictoriij. Actus autem (seu positius, seu negatiuis), ad quem datur auxilium inefficax, aut potest esse præceptus; quo casu constitutum inefficaciã auxiliij peccatum conditionatum erit: (& de tali auxilio inefficaci speciatim habendus nobis sermo est in istis quæstionibus). Aut potest non esse præceptus; quo casu constitutum inefficaciã auxi-

lij non erit peccatum conditionatum, sed actus alius aut bonus moraliter, aut indifferens. Quibus primò suppositis.

41 Suppono secundò vt omnino certum apud Catholicos, auxilium ad bene, & salutari- ter operandum purè sufficiens, atque adeo inefficax beneficium Dei esse, ex eius benevolentia erga eum, cui confertur, proveniens. Quod constat primò; quia sæpe significat sacra Scripturæ, & exprimunt Patres, Deum non solùm iustis, sed etiam iniustis conferre dona gratiæ suæ iuxta illud Math. 5. *Pluit super iustos, & iniustos*: pluvia gratiæ, vt exponit Ambros. citatus num. 25. Secundò; quia, vt etiam significat sacra Scriptura, & docent Patres, aut supponunt, auxilia sufficiens, quibus peccatores resistunt, dona sunt Dei iuxta illud Act. 7. *Vos semper Spiritui sancto resistitis*. Id quod etiam supponunt Concil. Trident. sess. 6. cap. 6. & 13. & Can. 4. & Concil. Non. in Decreto fidei cap. 15. Tertio; quia gratia præueniens, quale etiam est auxilium sufficiens, effectus est misericordiæ, atque adeo benevolentia Dei iuxta illud Psal. 58. *Misericordia eius præueniet me*. Quarto; quia sæpe Deus conqueritur de peccatoribus, quasi de ingratis pro beneficijs acceptis, propter abusum suorum auxiliorum iuxta illud Isaia 5. *Quid est, quod debui ultra facere vineæ meæ, & non feci ei?* Quintò; quia vt constat ex Concilijs, & Patribus agentibus contra Pelagium, omne auxilium, etiam purè sufficiens, ad salubriter operandum natura est indebitum, atque adeo gratia, & beneficium ex gratuità Dei, atque beneuolâ liberalitate procedens. Sextò denique; quia existentia data Reprobis beneficium est Dei, etiam si Reprobis cum illa præuideatur dammandus, vt docent communiter Patres apud Ruiz disput. 17. de Prædestin. Ergo auxilium inefficax datum homini beneficium est Dei, etiam si homo cum illo præuideatur peccaturus.

42 Verùm contra certam hanc veritatem gravis insurgit difficultas. Non enim videtur esse materia idonea beneficij, atque adeo nec benevolentia ex parte dantis, nec gratitudinis ex parte recipientis id, quod longè maius malum fert secum annexum, quàm bonum. Sed auxilium inefficax, cum quo homo de facto peccaturus est, aut etiam dammandus, incomparabiliter maius malum, quàm bonum, fert secum annexum. Ergo tale auxilium nec beneficij, nec benevolentia ex parte Dei, nec gratitudinis ex parte hominis est idonea materia.

43 Recentiores commemorati supra num 37. censent, auxilium inefficax nullatenus euadere posse beneficium Dei ex eius benevolentia proveniens, nisi scientia mediâ de illius inefficaciâ posterior sit decreto collatio eius, atque adeo ita ad rem se habens, ac si non daretur in Deo. Reddunt autem eam sic posteriorem, saltem æquiualetem, putant, per decretum, quo Deus liberè vult, ne se illa retrahat à collatione talis auxiliij, prout ibi retulimus. Ceteri verò Theologi, qui hoc punctum tangunt, aut supponunt, aut exprimunt, quantumvis scientia mediâ de inefficaciâ auxiliij (siue de coniunctione eius cum peccato, casu quòd datur) præcedat collationem, decretumque collationis eius, posse illud nihilominus ex affectu benevolentia Dei procedere, atque adeo beneficium hominis, cui confertur, euadere. Sic tenent Quirós tom. 2. de Deo disput. 21. sect. 4. Carlet. tom. 1. Theolog. disput. 120. sect. 6. num. 5. Esparza

lib. 1. de Deo quest. 35. in respons. ad 4. & 5. & alij. Accedunt prædicti Recentiores, si auxilium inefficax inducat per se necessitatem moralem ad peccandum, (vt eueniet, si eadem cogitatio simul inclinet, tepidè quidem ad honestatem virtutis, ardentissimè autem ad delectationem vitij oppositi), tale auxilium nullatenus esse posse idonea materia beneficij. Si verò auxilium inefficax cum necessitate morali ad peccandum coniungatur per accidens, (vt quando cogitationi tepidè inclinati ad virtutem per accidens adiungitur altera inclinans ardentissimè ad vitium oppositum), tale auxilium beneficium Dei esse posse, si decretum collationis eius præcedat scientiam de coniunctione conditionata eius cum tali necessitate morali: fecus, si non præcedat. Philosophantur enim hic, sicut in casu coniunctionis auxiliij cum peccato.

Propositio. I.

Auxilium inefficax beneficium Dei esse potest ab eius benevolentia procedens, quantumvis eius collatio etiam procedat (vti debet) à scientia mediâ de inefficaciâ ipsius.

Hæc propositio probatur primò; quia ea est citra dubium de mente omnium Patrum. Qui, dum eas hæreticorum quaestiones versant, *Cur Deus creauit homines, & angelos malos: aut cur eis libertatem dedit, &c. præsciens ex eis dominis vel natura, vel gratia tot illis mala esse prouentura sua culpa, cum pena*; ita varijs modis respondent, vt plane supponant, per scientiam mediâ de malo exitu eorum donorum, atque beneficiorum Dei ab eorum collatione potuisse Deum retrahi, atque adeo illam ad libertatem actus primi eiusmodi collationis intrinsecè spectare. Videantur testimonia Patrum tradita, & ponderata latè supra disput. 28. quest. 6. à num. 143. & quest. 7. à num. 197. Secundò; quia Recentiorum opinio propositioni opposita subsistere nequit, adhuc in ipsorum principijs, vt constat ex argumentis contra illam factis num. 30. Quæ ad præsens propositum etiam faciunt, & applicanda sunt. Tertio; quia iuxta generalem doctrinam supra statutam disput. 38. quest. 2. omnis collatio auxiliij à scientia mediâ de illius efficaciâ, aut inefficaciâ debet necessario procedere. Et quidem in præsentem materiâ valde absurdum esse videtur dicere, quòd Deus possit conferre auxilium nesciens antecederet, an conferat re ipsa bonum, aut malum, beneficium, aut damnum. Quod necessariò est dicendum iuxta Aduersariorum doctrinam. Quia necessarium est, vt auxilium, de quo agimus, re ipsa coniungatur vel cum peccato, vel cum carentia eius. Si est coniungendum cum peccato, à parte rei est maximum malum, materiaque omnino inepta beneficij, vt Aduersarij docent: si verò cum carentia peccati, magnum est bonum. Ergo, dum Deus confert illud, nesciens, an cum peccato, vel cum carentia peccati sit coniungendum: id sanè confert, de quo nescit, an sit à parte rei bonum, aut malum, beneficium, aut damnum. Vnde fit rursus, iuxta Aduersariorum doctrinam nullum auxilium coniungendum cum peccato re ipsa esse realiter, siue à parte rei materiam aptam beneficij; atque adeo nullum posse euadere beneficium ex Dei benevolentia procedens, quacunque demum ratione conferatur à Deo:

quia Deus nullatenus potest esse verè, & realiter beneficium, ac beneuolus, conferendo quavis ratione id, quod verè, & realiter est materia inepta beneficii, vt est notum.

45

Ad difficultatem ergo propositam omnino est dicendum, materiam idoneam beneficii penes bonitatem præcisè, quæ prouenit ex voluntate, & actione beneficientis pensandam esse; non item penes abusum doni collati prouenientem à voluntate, & actione beneficiati. Alioquin ratio beneficii in qualitate rei collatæ, voluntateque, & actione conferentis non stare; sed vsus liber recipientis expectandus esset: ab huiusque proinde libertate postea superueniente penderet, quod accepisset beneficium, vel secus; & vel per ipsum ingratiitudinis peccatum efficere posset, vt beneficium non accepisset. Quæ planè absurda sunt. Itaque, quoties id, quod prouenit ex parte dantis, simpliciter est bonum, materia est apta beneficii; quantumuis maius malum sit id, quod ex parte recipientis est illi adiungendum præter intentionem, adeoque sine influxu dantis. Sed id, quod prouenit ex parte Dei dantis in auxilio inefficaci, nempe eius entitas præcisè, simpliciter est bonum, vt constat. Ergo est apta materia beneficii, talisque remanet reuera, quantumuis maius malum sit, quod ex parte hominis recipientis adiungitur illi præter ipsius Dei intentionem, adeoque sine influxu eius, nempe peccatum. Etenim bonitas entitatis auxilij proueniens à Deo non admittit, imo neque minuitur per coniunctionem cum malitiâ peccati proueniente ab homine: tamen coniunctum siue aggregatum ex tali bonitate, & malitiâ non tantum includat in se maius malum, quam bonum, sed simpliciter malum sit; quia malum ex quocunque defectu. Sicut bonum à Deo collatum Petro non minuitur per coniunctionem cum malo eidem Petro inflicto à Ioanne: tamen aggregatum ex tali bono, & malo simpliciter sit Petro malum. Atque ita quantumuis collatio auxilij inefficaci ex scientiâ mediâ de ipsius inefficiâ procedat, ex beneuolentiâ Dei nihilominus, vt verumque hominis beneficium procedere potest; vt est reuera, nec potest non esse de suo penes intrinsecam bonitatem. Quemadmodum bonum, quod Deus confert Petro, beneficium Petri esse potest ex Dei beneuolentiâ procedens; tamen procedat etiam ex scientiâ mediâ, qua Deus prouidet, tale bonum, si conferatur, in Petro coniungendum esse cum malo inflicto ipsi à Ioanne, vt satis est ex se manifestum.

46

Vnde deprehendenda venit deceptio Recentiorum putantium, auxilium per coniunctionem cum peccato omnem amittere bonitatem, prorsusque reddi materiam ineptam beneficii. Quod falsum est. Quia bonitas intrinseca eius, penes quam præcisè apta materia est beneficii, per coniunctionem cum peccato nec potest amitti, nec minui; sicut nec potest amitti, nec minui entitas eius, à qua talis bonitas indistincta penitus est. Quo fit, vt præscientia de tali coniunctione obstare non possit, quominus penes talem bonitatem possit auxilium & à Dei beneuolentiâ procedere, & hominis beneficium euadere. Cæterum, si per coniunctionem cum peccato redderetur auxilium materia inepta beneficii verè, & realiter, collatio eius, quantumuis procedens scientiam mediâ de tali coniunctione, benefica verè, & realiter esse non posset, vt arguebamus nuper; sed summum imaginariè, & delusoriè;

qualem esse comparatione Dei omnino repugnat, vt patet.

Adhuc tamen contra dicta potest opponi. 47
Auxilium efficax per efficaciam, seu coniunctionem cum actu bono crescit in bonitate, maiorique beneficii apta materia fit. Ergo auxilium inefficax per inefficaciam, seu coniunctionem cum actu malo minuitur in bonitate, tantumque minui potest penes malitiam actus, vt non maneat bonum, sed malum, materiaque inepta beneficii. Respondeo, auxilium efficax eatenus dici crescere in bonitate per efficaciam, quatenus ex bonitate suæ entitatis, quæ intrinsecè inuariata manet, & ex bonitate efficaciam resultat maius quoddam bonum, maioris beneficii materia, utpote cuius ambæ partes sunt bonæ. Hoc autem pacto etiam ex entitate auxilij inefficaci, & ex eius inefficiâ resultat quoddam, non tantum minus bonum, sed vel semper, vel plerumque saltem simpliciter malum, materiaque inepta beneficii, utpote cuius vna pars mala est, & plerumque saltem magis mala, quam est altera bona. Quia tamen entitas auxilij quoad bonitatem à se indistinctam semper manet intrinsecè inuariata, quoad hanc præcisè semper manet materia idonea beneficii, prout dictum est.

Sed instari potest. Totum coniunctum ex entitate auxilij efficacis, & efficaciam prouenit à Deo, eiusque beneficium est, licet ab actu libero hominis efficaciam sumatur; eoque Deus illud confert ex præscientiâ efficaciam. Ergo, si auxilium inefficax conferat etiam ex præscientiâ inefficaciam, totum coniunctum ex entitate auxilij, & inefficiâ prouenit à Deo, licet ab actu libero hominis patiter inefficaciam sumatur. Vt sicque proinde Deus nullum conferat beneficium, sed potius maleficium: quandoquidem iuxta dicta tale coniunctum, utpote malum, inepta beneficii, apta verò maleficij materia est. Respondeo, totum coniunctum ex entitate auxilij efficacis, & efficaciam prouenire à Deo, & esse beneficium eius, non quidem, quia Deus conferat illud ex præscientiâ efficaciam, sed quia illud confert volendo efficaciam ipsam simul cum entitate auxilij. Hinc enim prouenit, vt aggregatum ex vtraque efficaciam sit Dei ipsi voluntarius, & liber; etiam si efficaciam ab actu libero hominis desumatur: ipsumque proinde aggregatum quoad suam totam bonitatem beneficium Dei esse possit ab eius beneuolentiâ procedens. Auxilium verò inefficax est Deus conferat etiam ex præscientiâ inefficaciam, siue præeunte tali præscientiâ, non tamen confert volendo ipsam inefficaciam, quæ potius ei dupliciter, sed volendo solam entitatem auxilij. Vnde è conuerso prouenit, vt non aggregatum ex vtraque, sed sola entitas auxilij sit Dei effectus ipsi voluntarius, & liber: ipsaque sola proinde quoad suam intrinsecam bonitatem possit esse Dei beneficium ab eius beneuolentiâ procedens: malum autem inefficaciam, non Deus homini, sed homo infligit sibi ipsi.

Cuius doctrinæ ratio a priori est. Quia, 49
(vt tradunt communiter Theologi tanquam principia certa ad 1.2. S. Tho. quæst. 6), quando causa A intendit per suum actum liberum consequi actum liberum causæ B, (vt fit per exhortationem, consilium, præceptum, &c.), actus sequentis causæ B, etsi ab ipsa liberè positus, effectus est etiam causæ A, ipsi voluntarius, & liber: & imputabilis; beneficiumque proinde poterit esse factum à causâ A causâ B, si huic bonum sit male-

maleficium autem, si malum. Quando verò ex actu libero causa A præter ipsius intentionem sequitur actus liber causa B, quantumvis hic sequitur præuideatur à causa A, (dummodò ad illum euitandum non sit ea obligata), tunc actus causa B nec est effectus causæ A, nec ipsi est vltatenus imputabilis tanquam ipsi voluntarius, & liber: proindeque vt sic nec potest esse beneficium factum à causa A causæ B, si huic bonum sit; nec maleficium, si sit malum. Ad rem igitur, quando Deus intendit consequi actum hominis bonum per collationem auxilij efficacis, actus bonus hominis, etsi ab ipso liberè positus, effectus est Dei ipsi voluntarius, & liber; cuiusque subinde beneficium vnà cum ipso auxilio esse potest. Quando verò ex collatione auxilij inefficacis facta à Deo præter ipsius intentionem sequitur (vt semper sequitur) actus hominis malus, (ad quem impediendum Deus obligatus non est), quantumvis sequitur præuideatur à Deo, tunc ille nec est Dei effectus, nec ipsi est liber, aut voluntarius vllo modo; proindeque nec rationem maleficij homini à Deo infligi subire potest, nec obitare, quominus entitas auxilij præcisè sumpta rationem beneficij possit subire, vt ipse quæ & homini bona, & Dei effectus voluntarius, & liber est.

50 Quoniam verò tum efficacia, tum inefficacia auxilij iuxta Scholam nostram ab actu libero hominis tum bono, tum malo defumitur, seu per illum completur, non prout absolute existentem, sed prout conditionatè extitutum: proindeque homo, antequàm ab olute operetur, iam habet auxilium vel efficac, vel inefficax completum in esse talis per veritatem conditionatam, antecedentem de existentia conditionatà sui actus vel boni, vel mali. Scire opus est, doctrinam datam in vtroque casu coniunctionis entitatis auxilij cum actu locum habere: in casu scilicet coniunctionis antecedentis cum actu prout conditionatè extituro, & in casu coniunctionis consequentis cum actu prout absolute existente. Dicimus itaque, quando Deus confert beneuolè homini auxilium efficac, præuidens per scientiam mediam, extitutum actum bonum ab illo, si conferatur, efficaciter velle homini non solam entitatem auxilij, sed coniunctum ex illà, & ex existentia conditionatà actus præuisa; quod coniunctum longè est homini magis bonum, quàm sola entitas auxilij, propter metaphysicam connexionem, quam præ illà habet, cum existentia absolutà actus homini bonà. Et quia tale auxilium vult Deus ex intentione obtinendi medio illo talem actum, consequens est, vt etiam velit Deus homini coniunctum ex entitate auxilij, & existentia absolutà actus. Quo fit, vt existentia absoluta actus, etsi ab homine liberè posita, effectus nihilominus sit Dei, & beneficium eius. De quo plura dicenda venient, quæst. 5. Quando verò Deus confert beneuolè homini auxilium inefficax, præuidens per scientiam mediam, illud ipsius hominis culpà coniungendum esse, si detur, cum actu malo, solam entitatem auxilij cum eius bonitate intrinsecà vult efficaciter homini ex intentione simplici, vt ille eliciat actum bonum, per solamque subinde illius collationem præstat homini beneficium: coniunctum verò ex auxilio, & ex actu malo tum prout conditionatè, tum prout absolute extituro nec vult, nec velle potest Deus. Quo fit, vt Deus nec sit causa talis coniuncti, nec malum eius in-

fligat homini, dum illi dat auxilium bonum; sed homo sibi ipsi infligat tale malum, abutens dato sibi bono, iuxta illud Osee 31. *Perditio tua Israel; tantummodò in me auxilium tuum.* De quo etiam quæst. 4. & 5. dicenda venient alia quædam.

51 Ex dictis diluenda veniunt cætera, quæ obijciuntur contra rationem beneficij in auxilio inefficaci reperram. Primò sic. Non est beneficium hominis id, cuius oppositum est illi longè melius. Sed longè melius est homini carere auxilio inefficaci, & omnibus malis ex eo de facto deriuandis, quàm illud cum talibus malis habere: cuiusmodi sunt peccatum, & sæpe amissio gratiæ præhabitiæ, & sæpe damnatio temporaria. Ergo. Secundò. Non est beneficium hominis id, quod prudentissimè mallet homo sibi denegari, quàm conferri. Sed tale est auxilium inefficax propter sequutura ex illo mala prædicta. Ergo. Tertio. Non fuit beneficium Iudæ creati à Deo, dicente Christo Domino Math. 26. *Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille,* id est melius. Ergo multò minùs erit beneficium cuiusvis hominis auxilium inefficax, ex quo prouentura est ei æterna damnatio.

52 Respondent ad hæc Recentiores supra citati, eis applicando suam illam doctrinam de præcedentià decreti collarij auxilij inefficacis antecedentiã mediam de malis sequuturis ex illo; atque ita asserendo, tale auxilium præcognitum cum præcisione à talibus malis bene posse esse Dei beneficium; secus, si præcognoscatur coniunctum cum illis: quia per coniunctionem cum illis reuera euadit materia prorsus inepta beneficij. Non tamen bene. Quia, præter alia argumenta iam supra à nobis contra dictam doctrinam facta, illud specialius vrget ad rem. Nullatenus scilicet posse Deum verè, & realiter conferre homini beneficium, conferendo ei auxilium inefficax, etiam antecedenter ad scientiam de malis sequuturis ex illo: quia prorsus repugnat, quòd sit collatio beneficij verè, & realiter, & non delusoriè, ac fictitiè, collatio eius, quod à parte rei, atque adeò verè, & realiter est materia beneficij prorsus inepta. Id autem, quod consequenter asserunt de creatione Iudæ; ipsius scilicet beneficium fuisse illam; quia à Deo est decreta antecedenter ad scientiam mediam de malis ex illa prouenturis, clariùs adhuc, quàm cætera retragatur sententiæ communi Patrum, apertè supponentium oppositum, dum respondent ad quæstiones commemoratas num. 44. vt in testimonijs eorum ibi citatis quisque potest videre.

53 Igitur ad argumenta proposita consentaneè ad doctrinam nostram est respondendum, coniunctum ex auxilio inefficaci, & ex malis sequuturis ex illo, vt pote peius homini, quàm eius carentiam homini, beneficium esse non posse, aut beneuolè conferibile à Deo, aut prudenter eligibile ab homine: hoc tamen non obitare, quominus tale possit esse auxilium inclusum in eo coniuncto, quoad suam intrinsecam bonitatem. Pariterque coniunctum ex entitate existente Iudæ, & ex malis ei prouenturis, vt pote peius ipsi, quàm nunquam existere, iuxta verba relata Christi beneficium eius non fuisse; bene tamen entitatem existentem præcisè, siue secundum se. Quæ omnia ex dictis in præcedentibus satis, superque nota sunt. Quomodo autem homini purè possibili possit esse bonum, aut me.

melius non existere, quam existere, tom. 1. disputat. 15. quest. 10. explicatum a nobis est.

54

Præterea contra dicta potest opponi. Possibile est, aut etiam fortasse datur de facto auxilium inefficax consistens in cogitatione, quæ eadem inclinât voluntatem ad actum bonum, & ad actum malum oppositum, magisque ad malum, quam ad bonum, ob maiorem vivacitatem circa delectabilitatem mali, quam circa honestatem boni, quas repræsentat. Sed tale auxilium secundum suam entitatem præcisè, independenterque ab actu malo de facto oriundo ab illo magis est malum, quam bonum homini. Ergo adhuc secundum suam entitatem præcisè non est apta materia beneficij. Cætera constant; & minor probatur. Quia tota bonitas talis auxilij in utilitate eius ad actum bonum posita est; & sicut utilitas ad actum bonum est bonitas eius; ita utilitas ad actum malum est eius malitia. At maior est utilitas eius ad actum malum, utpote ad quem magis inclinât, quam ad actum bonum. Igitur maior est malitia eius, quam bonitas; magisque subinde malum est illud homini, quam bonum: & consequenter materia inepta beneficij. Quod erat probandum. Adde, argumentum hoc etiam fieri posse contra auxilium consistens in cogitatione, quæ vnicè inclinât in actum bonum, habet tamen alteram comitem inclinantem in malum, saltem, quando maius est malum ex secundâ obventurum, quam bonum, in quod inclinât prima, uti plerumque evenier. Nam, licet tale auxilium non sit vile ad actum malum titulo inclinantis ad illum, est tamen vile tum titulo constituentis libertatem ad eius malitiam requisitam; tum titulo temperantis inclinationem alterius cogitationis, atque adeo concurrentis simul cum illâ etiam ad entitatem physicam actus mali, iuxta doctrinam traditam supra disput. 30. quest. 15. Quæ quidem utilitas, utpote ad maius malum, maior in eo malitia erit; quam est bonitas utilitatis, quam habet ad minus bonum; sicque secundum se præcisè homini erit magis malum, quam bonum; atque adeo inepta beneficij materia.

55

Hoc argumentum æquè militat contra auxilium efficax sumptum præcisè quoad entitatem: imo contra libertatem actus primi ad bene, vel malè operandum, saltem, quando malitia extremi mali maior est, quam bonitas extremi boni. Cum tamen certum sit, auxilium efficax, & libertatem actus primi perfectiones hominis esse ei simpliciter bonæ. Ut ergo respondeam ad illud, suppono primò ex doctrinâ traditâ tom. 1. disput. 15. quest. 1. & 3. bonum vile ut tale non formaliter, sed causatiuè tantum esse bonum, quatenus conducit ad existentiam boni formalis. Similiterque malum vile ut tale non formaliter, sed causatiuè tantum esse malum, quatenus conducit ad existentiam mali formalis. Sicut autem id, quod causatiuè tantum est bonum, formaliter esse potest simpliciter malum, ut patet in peccato causatiuo penitentia; atque adeo vile ad illam: ita, quod causatiuè tantum est malum, formaliter potest esse simpliciter bonum, si aliunde nihil admixtum habeat malitiæ formalis, ut patet in omnipotentia diuinâ causatiuâ malorum penæ; atque adeo vile ad illa. Suppono secundo, medium vile ad finem malum aut posse esse suapte essentia effi-

cax ad talem finem, utpote essentialiter cum eo connexum; aut posse esse suapte essentia tantum sufficiens, utpote indifferens quoad suam essentiam ad talem finem cauandam, vel non cauandam. Si sit efficax, tam malum erit æquivalenter in genere suo, quam finis per illud causatus, quia totam huius malitiam feret necessariò secundum annexam. Si verò sit tantum sufficiens, aut nihil, aut parum malitiæ adhuc in suo genere, habebit, præsertim respectu subiecti liberi, pro cuius arbitrio est determinanda illius indifferentiâ ad cauandam, vel non cauandam malum, finem; quia ex vna parte per se non nocet tali subiecto; cum non sit ipsi malum formaliter, sed tantum causatiuè; ex alia verò parte, etsi nocere illi possit cauando finem, in ipsius subiecti potestate libera est, quòd causet, vel non causet, atque adeo, quòd noceat, vel non noceat.

Ex his ad argumentum factum dico, quòd 56
uis auxilium per suam essentiam, seu entitatem, sufficiens, atque adeo indifferens ad actum bonum, & ad actum malum, vtileque pròinde ad actum malum, liquo ex modis supradictis, ex vna parte simpliciter esse bonum homini bonitate formali, (ponimus enim, nullam habere aliunde malitiam formalem admixtam); ex alia verò parte malitiam causatiuam, quam habet, in eâ utilitate ad actum malum consistentem tam leuis, aut nullius ponderis, adhuc intra suum genus esse respectu hominis, cui tale conferretur auxilium, ut nequaquam obitare possit, quominus illud sit beneficium eius, ex Deique benevolentia promanans. Maxime, cum Deus dumtaxat possit velle illud homini quatenus bonum tum formaliter, tum causatiuè; secus quatenus causatiuè malum: eo quòd Deus actum malum, ad quem illud est vile, velle non potest: vtilitasque ad finem amari non potest a non potente amare finem iuxta doctrinam generalem traditam disp. 36.

Propositio 2.

Auxilium inefficax ad actum bonum 57
num coniunctum per accidens cum alio quopiam ente necessitante moraliter voluntatem ad actum oppositum malum, beneficium Dei esse potest. Idque, licet procedat ex scientia mediâ de tali coniunctione.

Prior pars huius propositionis ex dictis circa præcedentem est nota. Quia si auxilium inefficax ad actum bonum penes suam intrinsecam bonitatem præcisè potest esse Dei beneficium, non obstante coniunctione sibi accidentali cum actu formaliter malo, ut ostensum est: multò melius poterit tale esse, non obstante coniunctione sibi accidentali cum ente necessitante moraliter ad actum ipsum, quod eo titulo dumtaxat est malum causatiuè. Secunda autem pars contra Recentiores sæpe citatos similiter probatur ex dictis. Nam, si scientia mediâ de coniunctione entitatis auxiliij cum ipso actu formaliter malo præcedens auxiliij collationem, decretumque collatum eius obitare non potest, quominus auxilium quoad suam intrinsecam bonitatem sit beneficium, ut etiam ostendimus: multò minus

obstare poterit scientia media de illius coniunctione cum dicto ente necessitante moraliter, & malo tantum causatiue, vt est manifestum.

Propositio 3.

58 **Auxilium inefficax ad actum bonum, qui idem per se sit necessitans moraliter voluntatem ad actum oppositum malum, beneficium Dei esse potest.**

Casus propositionis est, si detur cogitatio, quæ eadem adeo tepidè representet honestatem actus boni, adeoque ardentè delectabilitatem actus mali, vt voluntas eâ instructa necessitata moraliter ad ipsum actum malum euadat. Igitur, talem cogitationem beneficium Dei esse posse, ex doctrinâ datâ nuper num 55. videtur inferri. Quia talis cogitatio ex vna parte prout inductiua ad actum malum tantum est mala causatiue, cum quo stat, vt possit ea esse, de factoque sit, vt i supponitur, simpliciter bona formaliter. Ex aliâ parte non fert secum necessariò actum malum necessitate metaphysicâ, sed tantum necessitate morali relinquentè in voluntate libertatem, atque adeo potentiam proximam ad actum malum euitandum: quo fit, vt ne æquiuolenter quidem nociva sit per se præcisè, sed tantum esse possit per actum nociuum à se cauabilem pro nutu libero voluntatis; & consequenter, vt malitia causatiua, siue vtilitatis, quam habet respectu actus mali parui saltem momenti censenda veniat comparata cum bonitate formalis, qua simpliciter bona est formaliter, & cum causatiua, siue vtilitatis, quam habet respectu actus boni. Ex aliâ denique parte Deus talem cogitationem velle potest prout bonam formaliter, prout vtilemque ad actum bonum, quin velit illam, imo quin possit velle prout vtilem ad actum malum. Quibus omnibus positis, illatissime ex dictis loco citato, nihil desiderari videretur, quominus talis cogitatio, seu tale auxilium, alias inefficax, Dei beneficium possit esse, vt propositio data fert.

QVAESTIO IV.

Virum Deus possit decernere auxilium prout inefficax, seu per decretum cum eius inefficaciâ connexum.

58 **S**ermo est in hac quæstione de auxilio inefficaci ad actum præceptum seu, positium, seu negatiuum; cuiusuis subinde inefficaciâ peccatum sub conditione ipsius extitutum includit in conceptu suo. Circa quam duplex est sententia. Altera negatiua; quam Recentiores quidam sequuntur, & alij non pauci supponunt. Altera affirmatiua: quam re ipsâ tenent, qui opinantur, posse Deum decernere permissionem vnius peccati in poenam alterius; (quam opinionem cum multis à se relatis amplectitur Ruiz tom. de Volunt. disp. 43.); necnon, quicentent, posse Deum

eligere permissionem peccati vt vtilem ad humilitatem, aut poenitentiam: quorum plures referemus inferius disp. 42. quæst. 3.

Pro resolutione suppono ex generali doctrinâ traditâ supra disp. 32. quæst. 5. auxilium inefficax bifariam posse amari prout inefficax. Primò amata simul cum entitate auxilij inefficaciâ eius. Secundò amata solâ entitate auxilij prout connotante inefficaciâ; nullatenus amata inefficaciâ ipsâ; connotatâ tamen, adeoque respectâ essentialiter per talem amorem. Quo pacto amatur flagellatio prout poena, seu punitio peccati, nullatenus amato peccato, sed connotato tamen essentialiter per talem amorem; & sanguinis missio amatur prout remedium febris, nullatenus amata, sed connotatâ essentialiter ipsâ febre: & elemosyna amatur prout subleuatio miserie pauperis, non amata, sed connotatâ miseria. De quo plura loco citato recognoscenda sunt. Quibus suppositis, fit.

Propositio 1.

Deus neutiquam potest decernere 60 **auxilium inefficax prout inefficax, decernendo, atque adeo volendo simul cum entitate auxilij inefficaciâ eius, totumve ex vtrâque resultans.**

In hanc propositionem consentiunt omnes, nec amplius, quam illam, censendi sunt velle plerique ex auctoribus, qui stant pro primâ sententiâ negatiua. Ratio autem eius perspicua est. Quia, vt ex doctrinâ stabilitâ supra disput. 33. quæst. 7. compertum est, Deus neutiquam potest velle, aut quoquo modo amare peccatum siue vt absolutè existens, siue vt possibile, siue vt extitutum conditionatè. Sed efficaciâ auxilij, de quo tractamus, includit in conceptu suo peccatum prout conditionatè extitutum, vt præmissimus. Ergo Deus neutiquam potest talem inefficaciâ velle, aut amare quoquo modo: & consequenter nec tale auxilium decernere prout inefficax, decernendo, atque adeo volendo simul cum entitate auxilij inefficaciâ eius, totumve ex vtrâque resultans.

Propositio 2.

Deus benè potest decernere auxi- 61 **lium inefficax prout inefficax, nullatenus decretâ, seu volitâ, seu amata inefficaciâ eius, sed tantum connotatâ essentialiter per tale decretum.**

Hanc propositionem dumtaxat censendi sunt velle Auctores, qui stant pro secundâ sententiâ affirmatiua. Neque eam negarent haud dubiè multi ex stantibus pro negatiua. Tamen si eam negent, & impugnent Recentiores commemorati. Probatur autem primò; quia iuxta expositionem August. lib. de Dono perseu. cap. 12. quam amplectitur Vazq. 1. 2. disput. 95. cap. 9. Deus permittit peccata Reprobis ex intentione ostendendi diuitias gratiæ suæ erga Prædestinatos secundum illud Apostoli ad Rom. 9. *Quod si Deus volens ostendere iram, & notam facere potentiam suâ, sustinuit in multa patientiâ vasa iræ apta in interitum; vt ostenderet diuitias gloriæ suæ in vasa*

vasa misericordie, quae preparauit in gloriam.
Huiusmodi autem permissio per auxilium inefficax constituta non est medium vtile ad talem ostensionem, nisi prout connotans ipsa peccata, vt ex se apparet. Vt sic ergo eligit Deus illam ad talem finem.

63 Secundò probatur; quia vt docent communiter Theologi cum S. Tho. 1. 2. quæst. 87. art. 5. permissio peccati in pœnam alterius peccati solet decerni à Deo iuxta illud Psal. 68. *Appose iniquitatem super iniquitatem eorum.* & illud ad Rom. 1. *Propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum, in immunditiam, &c.* & infra. *Tradidit illos Deus in reprobum sensum.* De quo videri possunt Vazq. ad eum artic. disput. 140. & Ruiz disput. 43. de Volunt. supra citata. Sed auxilium inefficax constituens permissionem peccati nequit esse pœna peccatoris secundum suam entitatem præcisè, quo modo est illi bonum, sed prout connotans peccatum, qua ratione illi malum est. Ergo decernere Deum tale auxilium in pœnam peccati, aliud non est, quàm decernere illud prout connotans peccatum, seu prout coniungendum cum illo, atque adeò, prout inefficax est.

64 Tertio probatur; quia vt cum multis Patribus, & Theologis ostendimus inferius disput. 43. quæst. 3. saepe permittit Deus peccatum, ex intentione humilitatis, aut etiam penitentiae, atque adeò auxilium inefficax constituens talem permissionem decernit prout vtile ad eas virtutes. Sed talem utilitatem non habet, nisi prout connotans peccatum, iuxta ibi fusiùs dicenda. Igitur Deus prout connotans peccatum decernit illud, adeoque prout inefficax.

Quarto probatur; quia solùm posset obflare, quominùs Deus auxilium inefficax posset decernere prout inefficax, atque adeò per decretum eum eius inefficacià connexum, quòd teneretur Deus per tale decretum velle, seu amare aliqua ratione peccatum, quod ei repugnat. Sed nullatenus ad id tenetur, vt constat ex doctrinà certà præmissà num. 60. Ergo nihil est, quod obstat, quominùs Deus decernere possit auxilium inefficax prout inefficax.

65 Farentur citati Recentiores propositioni nostræ aduersantes, decretum Dei de auxilio inefficaci prout inefficaci non eo ipso esse amorem villo modo peccati: proindeque nec Deo repugnare eo titulo, quòd aliquo modo amor peccati sit. Repugnare tamen, quia est quædam determinatio Dei ad peccatum: & non minùs repugnat Deo determinare ad peccatum, quàm amare peccatum. Vniuersaliter enim censent, actum Dei connexum cum actu voluntatis creatæ; & eius existentiam absolutam non supponentem absolute præuisam, eo ipso ad talem ipsius existentiam determinare.

66 Contra tamen est primò. Quia, vt constat ex argumentis contra eosdem Recentiores factis supra disput. 38. quæst. 3. proposit. 5. impossibile est, vt voluntas creata ad aliquem suum actum determinetur per vllum actum Dei connexum cum illo, nisi hic immediatè influat in illum, illiusque subinde libertatem profus euertat. Sed decretum Dei de auxilio inefficaci prout inefficaci nec influit immediatè in peccatum, nec tollit libertatem ad illud, vt est certissimum. Alioquin decretum de auxilio efficaci prout effica-

ci idem præstaret respectu actus boni. Ergo decretum de auxilio inefficaci prout inefficaci nullatenus est determinatio Dei ad peccatum; nullatenusque subinde eo titulo repugnat Deo. Recognoscantur ibi dicta, & ad propositum applicentur, suà seruata proportione.

Contra secundo. Quia, si decretum de auxilio inefficaci prout inefficaci titulo connexum peccato, & non supponentis existentiam eius absolute præuisam ad ipsum peccatum determinaret, omne decretum de auxilio inefficaci prout connexum cum scientià medià de inefficacià eius determinaret ad peccatum: quia quoduis tale decretum prout connexum cum tali scientià cum peccato est connexum, & non est supponens existentiam absolutam eius absolute præuisam, vt constat. Quo fieret, vt nullum auxilium inefficax posset Deus per vllum decretum decernere. Quod est immane absurdum.

Contra tertio. Quia, stando etiam in aduersariorum principijs, impossibile est, quòd vna causa libera medio suo actu determinet alteram ad suum; quin actus causæ determinatæ eadem voluntarius, & liber, & imputabilis causa determinanti. Quare, vbi talis libertas, ac imputabilitas deest, & talis determinatio deest, necesse est. Sed Deo decernenti auxilium inefficax, etiam prout inefficax; neque est liberum, neque imputabile peccatum sequiturum ex illo, eo ipso, quòd non decernit tale auxilium ex intentione obtinendi tale peccatum, iuxta doctrinam Theologorum communem itarum nuper quæst. 3. num. 9. Ergo Deus decernens auxilium inefficax, etiam prout inefficax ex alio fine, quàm obtinendi per illud peccatum sequiturum, neutiquam determinabit ad tale peccatum.

Contra denique quarto. Quia, vt aduersarij confitentur, optimè potest Deus decernere quodlibet prout connotans peccatum, atque adeò per decretum cum ipso peccato connexum, ex præuisione absolutà peccati; quin villo modo per tale decretum amet peccatum, aut determinet ad illud, aut illud causet; ita enim citra omnia eiusmodi incommoda decernit de facto malum pœnæ, quod in punitionem peccati infligit peccatori. Sed, quod ad rem attinet, præuisio conditionata peccati sub conditione auxilij æquiualens est præuisioni absolutæ in ordine ad decernendum auxilium prout connotans peccatum, etiam vt absolute existens. Ergo Deus cuius per præuisionem conditionatam peccati sub conditione auxilij optimè potest decernere auxilium, prout connotans peccatum, etiam vt absolute existens; quin villo modo per tale decretum amet peccatum, aut determinet ad illud, aut illud causet. Cetera constant. Et minor iam manet probata sub doctrinà generali tradita supra disput. 34. quæst. 1. num. 152. Vbi vniuersaliter ostendimus, vt Deus absolute decernat obiectum A prout connotans existentiam absolutam obiecti B, sic esse, quòd præuideat conditionatè, existiturum B, si existerit A. Quòd si Deus ductus per scientiam de existentia conditionatà peccati sub conditione existentie auxilij potest citra prædicta incommoda decernere auxilium prout connotans existentiam absolutam peccati, multò melius poterit decernere illud prout connotans ipsam existentiam conditionatam peccati, quæ talis scientie obiectum est ab ipsa suppositum, & à qua ipsum auxilium habet, inefficax esse, prout satis, superque ex se, & ex dictis conperitur.

est. Ex quibus omnibus concluditur, Deum circa omne prorsus incommodum, atque adeo honestissimè posse decernere auxilium inefficax prout inefficax, non obitanre connexionione essentiali, quam habet cum peccato tale decretum, prout expostum est.

QVAESTIO V.

Qualiter Deus in providendis, & conferendis auxilijs efficacibus specialem exercent beneficentiam, erga eos, quibus illa confert.

70 **S**uppono primò, ex duobus auxilijs quoad entitatem, siue quoad vim inclinationum voluntatis æqualibus alterum efficac, & alterum inefficax esse posse; imò ex duobus inæqualibus minus posse esse efficac, & maius inefficax; eo quòd voluntas siue vna, siue duplex cum altero ex æqualibus, aut cum minore ex inæqualibus pro arbitrio suo est consensus, cum altero non item. Hanc suppositionem tenent omnes nostri Doctores. Eaque sub vniuersali doctrinâ manet probata à nobis supra disput. 30. quæst. 16.

71 **S**uppono secundò, auxilium efficac prout efficac in actu primo maius beneficium esse de suo, siue maius bonum, quàm inefficax, seu pure sufficiens. Semper quidem, quando illa quoad entitatem æqualia sunt: ut plurimum autem etiam, quando inefficax longè maius, siue præstantius est, quàm efficac entitatiuè: toties videlicet, quoties coniunctum ex auxilio efficaci, & actu, cæterisque bonis infallibiliter deriuandis ex illo maius est bonum, quàm sola entitas auxiliij inefficacis. Tota hæc suppositio certa est, ex ipsiusque terminis satis euidens. Amplius tamen potest ostendi primò; quia auxilium efficac in actu primo à veritate conditionatâ, qua constituitur, de existentia actus secundi sub conditione existentia suâ, ab ipsaque suâ existentia purificatâ, siue absolute positâ metaphysicam connexionem sortitur cum ipso actu secundo, pariterque à veritate conditionatâ de existentia cæterorum bonorum à se oriendorum quoquo modo sub conditione existentia suâ, ab eademque suâ existentia purificatâ metaphysicam etiam connexionem sortitur cum eis omnibus bonis. Hinc autem fit, ut illud per se tam æstimabile sit, tamque bonum æquiualentem, seu virtualiter, seu moraliter, quàm erit formaliter coniunctum ex ipso, & dictis omnibus bonis. Nam possidens formaliter vnum bonum metaphysicè connexum cum alijs æquiualentem, seu virtualiter, seu moraliter censetur iam possidere alia, sine quorum possessione possessio illius nullâ potentia existere potest.

72 **S**ecundò ostenditur idem ipsum; quia quantitas beneficij, seu boni non à solâ ipsius entitate, sed à circumstantijs, cum quibus illud coniungitur, aut est coniungendum, si detur, pensanda venit: maior enim beneficium est pauperi famelico, extremèque indigenti vnus panis, quàm centum diuiti saturo, & nihilo egenti. Ob id dixit Seneca lib. II. de Benef. cap. II. *Contingit, ut beneficia opportunitate grata sint, & non*

vulgaria, qua, etiam si pretiosa natura non sint, tempore, & loco fiunt. Ergo, licet auxilium efficac non solùm æquale, sed longè minus bonum sit entitatiuè, quàm auxilium inefficax, à circumstantijs tamen actus secundi, aliorumque bonorum, cum quibus efficac, si existat, coniungendum est, præ inefficaci, longè maius bonum illud, quàm hoc, euadere poterit.

Id quod veluti à posteriori tertiò potest ostendi; quia longè vberiora dona gratiæ entitatiuè accepit Iudas, quàm alij multi, qui saluantur, que tamen respectu illius longè minora beneficia extiterunt: siquidem melius fuisset ei illa non accepisse; sicut & natum non fuisse. Math. 26. Multi etiam ex Angelis, qui ceciderunt maiora, entitatiuè auxilia ad non peccandum habuerunt quàm multi ex ijs, qui steterunt; que tamen in illis propterea minora fuerunt beneficia. Etenim, ut docent communiter Theologi cum S. Tho. 1. par. quæst. 62. artic. 6. dona gratiæ communicata Angelis in viâ proportionalia fuerunt ad eorum naturam, ita quòd, prout vnusquisque præstantioris naturæ erat, eo quoque gratiæ dona collata sint ei præstantiora. Estque certum, multos ex ijs, qui peccarunt, præstantioris naturæ esse, quàm multi ex ijs, qui perseverauerunt in gratiâ acceptâ: siquidem ex omnibus; & singulis Hierarchijs aliqui ceciderunt, & aliqui steterunt. Multi etiam ex hominibus cum minoribus entitatiuè auxilijs perseverauerunt vsque ad mortem in gratiâ, & salui fiunt, interim multijs alijs ab eâ cadentibus, & pereuntibus, qui maiora acceperunt. Cum tamen perseverantiæ donum magnum sit iuxta Trident. sess. 6. can. 16. Et sine dubio multò maius simpliciter, quàm illa entitatiuè maiora, collata Reprobis.

74 **S**uppono tertiò ut prorsus certum, non solum auxilia efficac, sed etiam actus honestos prouenientes ex illis beneficia esse Dei. Quod docent communiter Patres, ut apud Ruiz disput. 34. de Prædestin. videri potest. Constatque ex Trident. sess. 6. cap. 16. dicente. *Cuius tanta est erga omnes homines bonitas, ut eorum velit esse merita, que sunt ipsius dona.* Et docet Apostolus, dum ait ad Ephel. 2. *Gratiâ enim estis saluati per fidem, & hoc non ex vobis; Dei enim donum est.* & 1. ad Corinth. 4. *Quid autem habes, quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis?* Itaque ne de nostris quidem actibus liberis gloriari possumus quasi de bonis non acceptis à Deo. Cuius veritatis ratio est. Quia ut constat ex generali doctrinâ quæst. 3. num. 49. indicatâ, eo ipso, quòd Deus per collationem auxiliij efficacis actum hominis bonum à se præintantum consequi vult, talis actus non solùm hominis, à cuius libertate procedit, sed etiam Dei effectus est, ipsi quoque voluntarius, & liber; ipsiusque subinde beneficium homini factum potest esse.

75 **S**uppono quartò, ut aliquis conferens alteri bonum sit propriè beneficus erga illum, propriumque ei conferat beneficium, propriâ gratitudine dignum, necessarium esse, quòd conferat ex motiuo benefaciendi, volendo videlicet illi tale bonum, quia bonum illius est. Ob id enim Seneca lib. I. de Beneficijs cap. 6. dicit, *Non quid fiat, aut quid detur, refert, sed qua mente.* Quia beneficium non in eo, quod fit, aut datur, consistit, sed in ipso dantis, aut facientis animo. Cuius ratio est. Quia ut operetur quis secundum virtutem, proprium virtutis finem intendere debet

bet iuxta communem Philosophorum, atque Theologorum doctrinam statutam à nobis supra disput. 35. quæst. 1. proposit. 25. Finis autem beneficentiae proprius est benefacere alteri; quem solum intendit ille, qui præstat id, quod alteri est bonum, quia bonum illius est. Quare, si Petrus quidpiam præster, quod re ipsa cedit in bonum Ioannis, non ex fine benefaciendi Ioanni, sed ex alio motivo, nec est beneficus erga Ioannem, nec beneficium illi confert. Atque ita Ioannes pro tali facto non tenetur Petro gratias referre, aut se illi exhibere gratum tanquam benefactori. Quo circa dixit idem Seneca in eodem lib. 1. cap. 7. *Ingrata sunt, licet re, ac specie magna videantur, que danti aut extorquentur, aut exidunt.* Hinc planè sequitur, ut quis erga alterum sit specialiter beneficus propter specialitatem boni, quod illi confert, eam ipsam specialitatem debere intendere, siue velle illi directè. Unde tandem ad nostrum propositum infertur, ut Deus specialiter sit beneficus erga hominem, cui confert auxilium efficac, propter specialitatem efficaciam, quam illud habet præ inefficaci, directè debere intendere efficaciam illius, volendo scilicet illud homini, quia efficac est, siue quoad integram bonitatem, quam habet prout efficac. His positus sit.

Propositio I.

76 Deus de facto confert hominibus auxilia efficacia prout efficacia, volendo videlicet illis integram bonitatem, quam habent quatenus efficacia.

In hanc propositionem consentiunt omnes nostri Doctores, fortasè excepto Lessio, qui in disput. de Prædest. & Reprob. præsertim sect. 5. à num. 5. docere videtur, Deum in distributione suorum auxiliorum non attendere ad eorum efficaciam, vel inefficaciam prævisam, sed cuncta conferre motum à sola bonitate, quam entitatiuè habent secundum se, volendo tamen, ut cuncta euadant efficacia. Cæterum, quoties Deus confert de facto auxilia efficacia, illa seligere de industria, hominibusque conferre, quia efficacia sunt, non solum cæterorum Nostrorum, sed omnium Scholasticorum, omniumque Patrum communiter sententiam esse, latissimè probat Ruiz tom. de Scient. disput. 66. & 67.

77 Nostra igitur, & communis propositio probatur primò; quia ut docet Paul. ad Rom. 9. *Deus cuius vult miseretur;* conferendo scilicet ei auxilium efficac, seu vocationem congruam. Sed, ut ait August. lib. 1. ad Simplician. quæst. 2. *Cuius autem miseretur, sic eum vocat, quomodo scit, ei congruere, ut vocantem non respuat.* Id est, eum eligens de industria vocandi modum, quem ad obtinendum vocati consensum præuidet efficac, atque adeò quia talis est. Igitur Deus, quando confert auxilium efficac, illud vult, decernitve conferre, quia efficac est, atque adeò prout efficac.

78 Secundò probatur; quia Deus per collationem auxiliorum efficacium discernit Prædestinatam à Reprobo, iuxta illud Pauli 1. ad Corinth. 4. *Quis enim te discernit? Quid autem habes, quod non accepisti? Sed discernit ex intentione: sicut & ex intentione confert dona, quæ ab ipso Prædestinatus accipit, è quorum numero est*

efficacia auxiliorum. Ergo confert ei auxilia efficacia quatenus efficacia. Quo solum pagio iure ipsius discretiua.

Tertiò probatur; quia dicit Paulus ad Roman. 9. *Igitur non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei.* Quasi dicat, quòd homo benè velit, & currat, non ipsi, sed misericordie Dei tribuendum est, utpote danti homini auxilium, non quo præcisè possit velle, & currere, (ut sic enim homini posset attribui actualis volitio, & cursus); sed quo infallibiliter actu velit, & currat; quale est auxilium, non datum, utenique, sed prout efficac. Accedit, quòd in phrasi Scripturæ eius dicitur Deus misereri, cui se exhibet specialiter beneficium in distributione suorum donorum, conferendo scilicet illi auxilia efficacia præ cæteris, quibus illa non confert, iuxta illud eiusdem capitis Apostoli, *Misereror cuius misereror: & misericordiam præstabo, cuius miserebor.* Er rursus. *Ergo cuius vult miseretur;* (dando scilicet auxilia efficacia); & *quem vult induras;* (nempe illa negando). Ast specialiter beneficus non est, qui non intendit specialitatem beneficij, quod confert, iuxta dicta suppositione quartà. Ergo Deus, dum confert auxilia efficacia, illa intendit, seu vult conferre prout efficacia.

Quartò probatur; nam, ut ait August. lib. 6. de Dono persever. cap. 9. *Ex duobus impijs cur iste ita vocetur, ut vosantem sequatur; ille autem aut non vocetur, aut non ita vocetur: inscrutabilia sunt iudicia Dei.* Ex duobus autem impijs cur huic donetur perseverantia usque in finem; illi autem non donetur: inscrutabilia sunt iudicia Dei. Sed hæc inscrutabilitas iudiciorum, seu consiliorum Dei non stat in eo, quòd Deus præsciat, istum responsurum vocationi, illum verò secus; tum quia actus hi non sunt Deo liberi; tum quia alios Deus habet, quibus præscit è contra, illi tali vocationi responsurum, istum autem tali non item. Nec stat in eo, quòd Deus præcisè velit vocare utrumque; quia talis affectus utrique esset prorsus communis. Ergo stat in eo, quòd Deus alterum præ altero ita vocare velit, ut de facto respondeat. Quòd ipsum est, velle dare illi præ altero vocationem congruam prout congruam, auxiliumve efficac prout efficac.

Quintò probatur; quia ut ait Prosper lib. 1. de Vocat. Gent. cap. 25. *Profunditas illius questionis, (cur scilicet huic homini potius, quam illi, gratia efficac detur), quam secundum admirationem Apostoli impenetrabilem conspiciunt, per liberi arbitrij velle, & nolle non soluitur: quia, licet insit homini bonum nolle; tamen nisi donatum, non habet bonum velle.* Solueretur autem questio per liberi arbitrij velle, & nolle, neuterque hominum illorum haberet velle donatum; si utrique ex æquali affectu darentur à Deo auxilia entitatiuè æqualia; nec ei, qui de facto vult, daretur ex affectu speciali auxilium efficac, ut satis ex se est notum.

Sextò probatur ex S. Thoma dicente 2. 2. par. quæst. 23. artic. 5. ad 1. *Vsus gratia profectus non est ratio collationis gratie, nisi secundum rationem cause finalis.* Duo enim his verbis docet, ut constat ex contextu. Nempe, actum bonum ex gratia efficaci oriundum non mouetur Deum per modum meriti ad talem gratiam conferendam: mouere tamen per modum finis, quatenus

tenus scilicet Deus præintendens talem actum ut finem, ideo mouetur ad talem gratiam conferendam ut medium ad obtinendum illum; quia præscit conditionem exiturum illum à tali gratia, si conferatur. Quod est, moueri ad talem gratiam conferendam; quia ad talem actum efficax est.

83 Septimò probatur; quia, ut supra disput. 39. quæst. 6. traditum est, Deus omnes, & singulos actus bonos, quos homines re ipsa exercent, prædefinit, atque adeò efficaciter intendit de facto. Vnde iuxta doctrinam generalem supra statutam disput. 36. quæst. 4. proposit. 2. necessitatus manet Deus per talem intentionem ad eligendum medium idoneum pro vnoquoque tali actum obtinendo, non utrunque, sed prorsus infallibiliter, prout efficax Dei intentio postulat: quale est dumtaxat aliquod efficax auxilium; siquidem purè sufficiens ineptum ad id est, ut constat. Cùmque ex vna parte utilitas auxilij efficacis ad consequentiam actus intenti omnino infallibilem per ipsius auxilij efficaciam constituatur; ex alia verò parte Deus ex intentione talis finis moueri non possit ad eligendum tale medium, nisi prout utile ad ipsum finem, ut etiam constat ex vniuersali doctrina illius disput. 36. Concluditur planè, quoties Deus confert homini aliquod auxilium efficax ad obtinendum aliquem actum eius bonum, illud conferre, decernereque prout efficax est. Et, quanquam fat esset ad propositum decernere auxilium efficax prout efficax, non quidem amara, sed aliter connotata essentialiter per tale decretum illius efficaciam, iuxta generalem doctrinam commemoratam in simili quæst. 4. num. 60. dicendum nihilominus est, per eiusmodi decretum de facto amari à Deo auxilij efficaciam: tum quia non est, cur id negetur, cùm sit Deo amabilis; tum quia id efficaciter persuadent alia argumenta pro nostra propositione tradita, & mox tradenda. Porro per præsens argumentum speciatim probatur, ita Deum conferre auxilium efficax prout efficax, ut ipsum non conferret, si non foret efficax. Quod est intelligendum, considerato tali auxilio cum eisdem circumstantijs, cum quibus datur, solaque efficaciam sublata. Nam, cùm, supposita prædefinitione actus, ad quem obrinendum ponitur hoc auxilium, necessarium omnino sit, ut aliquod efficax ponatur; si hoc cum suis circumstantijs non fuisset præuisum efficax, hoc utique cum suis circumstantijs non poneretur, sed aliud loco eius, ut est manifestum. Quod tamen non tollit, posse hoc idem in tali casu cum alijs circumstantijs fore ponendum, si fuisset cum illis præuisum efficax. Possibile enim idem auxilium à Deo præuideri, de factoque sapientissime præuideri in statu conditionato sub aliquibus circumstantijs inefficax, sub alijs verò efficax, indubitabile prorsus est.

84 Octauò probatur propositio; quia iuxta loca Scripturæ, & Patrum indicata, & multa alia similia Deus specialiter est beneficus erga eum, cui confert auxilium efficax, præ altero, cui confert inefficax; (sicut specialiter est beneficus erga eum, quem prædestinat, præ altero, quem imprædestinat relinquit); ut satis superque ex se est manifestum. Sed non esset Deus specialiter beneficus erga eum, cui confert auxilium efficax, præ altero, cui confert inefficax, nisi veller primo bonitatem, qua efficax

ratione efficaciam excedit inefficax; ut constat ex doctrina præmissa num. 75. Ergo, cui Deus confert auxilium efficax, illud conferre vult prout efficax.

Nonò probatur; nam accipiens à Deo 85 auxilium efficax speciales tenetur ipsi reddere gratias, præ accipiente solum inefficax; uti sibi haud dubiè persuasum habent Fideles, atque ex prædictis locis Scripturæ, & Patrum colligitur. Quas quidem reddere non teneretur, si specialitas doni accepti, quam auxilium efficax præ inefficaci habet à sua efficaciam, directè ex intentione Dei non procederet; quia tunc à Deo dante auxilij entitatem non tam daretur, quam exideret, iuxta dictum Senecæ relatum num. 75.

Decimò probatur; quia ut statimus 86 tanquam omnino certum suppositione tertia, ipsi actus honesti nostri beneficia sunt à Deo collata nobis, ac proinde effectus eius à libera ipsius determinatione nascentes. Tales autem non essent, nisi Deus ad ponendos illos eligeret auxilium efficax quatenus efficax: quia in tali casu sola libertas nostra, non item diuina, determinaret existentiam honestam illorum; nobisque subinde solis, non item Deo voluntarij, & liberi essent, prout sunt honesti. Quod est ad rem valde norandum. Etenim actus liberi nostri prout sunt à nobis, (quo pacto euadunt boni, aut mali moraliter respectu nostri); immediatè non determinantur à Deo, neque determinari possunt, eorum saluà libertate: (quidquid sit de eorum determinatione prout sunt à Deo quatenus immediatè ad illos nobiscum concurrente). Vnde fit, ut Deus dumtaxat possit determinare actus nostros honestos prout honestos (ad hoc ut sibi quoque prout tales sint voluntarij, & liberi) determinatione mediata ponendo videlicet libere aliquid, ex quo illi cum metaphysica infallibilitate sequantur; quale dumtaxat esse potest auxilium efficax prout efficax. Constat ergo, necessariò dicendum esse, auxilia efficaciam ad actus honestos à Deo decerni, conferriquo nobis quatenus efficaciam, ut dici possit, sicut debet, eiusmodi actus ut tales beneficia esse nobis collata à Deo; idque voluntariè, liberèque, prout opus est, ut sint reuera beneficia. Mitto alia; quia pro doctrina adeo communi, & certa hæc sunt satis, superque.

Contra illam tamen argui potest ex doctrina, quam habet Lessius disput. de Prædestinatione, præsertim sect. 2. à num. 11. Si enim Deus seligit pro Prædestinatis de industria auxilia efficaciam prout efficaciam, de industria etiam videretur illa negare Reprobis, & dare inefficaciam, cum quibus infallibiliter damnandos præuidet; cùm tamen & illis quoque facile posset dare efficaciam, quibus saluarentur. Quod videretur neque cum bonitate diuinà, neque cum sincero, ardentique desiderio, ut omnes saluentur, quod præhabet Deus, consistere posse. Confirmatur; quia iuxta doctrinam S. Tho. & communem num. 73. commemoratam Deus distribuit Angelis auxilia gratiæ entitatiuè maiora, aut minora proportionaliter ad maiorem, aut minorem perfectonem naturæ singulorum; à quo adeò, non habità ratione efficaciam, vel inefficaciam illorum. Ergo tantumdem est dicendum de distributione auxiliorum, quæ confert hominibus.

Respondeo primò, ad hoc argumentum 88
TIT 2 ipsum

ipsum Lessium de bere respondere. Quia saepe ipse fatetur, neque negare potest, Deum longè inæqualia entitatiuè auxilia gratiæ impertiri hominibus, adeòque magna dedisse aliquibus Sanctis, vt, si tam magna omnibus hominibus daret, vti potuit, omnes haud dubiè saluarentur. Et tamen hac donorum Dei inæqualitas arbitrium libertatis humana omnino præueniens, & quæ radicalis occasio est: tum saluationis, tum condemnationis multorum, nec opponitur bonitati diuinæ, nec desiderio antecedenti communi, & æquali salutis omnium, quod Deus habet, vt est certissimum. Ad rem quippe nihil interesse videtur, quòd inæqualitas donorum Dei à solâ eorum entitate, aut insuper ab eorum efficaciâ, vel inefficiâ proueniat. Et quidem, cum Deus sua auxilia distribuat certissimè præuidens, quamnam eorum sint efficacia, sortituraque tandem saluationem eorum, quibus dantur; & quænam sint inefficacia, & cum damnatione eorum, quibus dantur, tandem iungenda, præsertim iuxta sententiam doctrinæ Patrum consentaneam stabilitam supra à nobis disput. 38. quæst. 2. Nihil etiam videtur ad rem interesse, quòd priora formaliter prout efficaciâ decernantur à Deo, vel quoad entitatem præcisè.

89 Respondeo ergo ad argumentum secundò, Deum omnia auxilia sua omnibus hominibus dare ex vero, sinceroque desiderio, vt cum illis piè operentur, & salui fiant. Quia tamen suorum donorum dominus est, pro suo libero beneplacito, & iuxta iustissimam suam, sed occulta nobis consilia non omnibus dat auxilia æqualia, sed alijs maiora, alijs minora; idque tum quoad bonitatem entitatiuam præcisè, tum quoad moralem eis prouenientem ab actibus hominum liberis cum quibus coniungenda sunt. Quemadmodum ergo auxilia entitatiuè inæqualia quoad totam bonitatem, quam habent, siue maiorem, siue minorem confert ex intentione Deus; quia quoad totam confert ex affectu benevolentie, quoad totamque beneficis est erga illum, cui confert; ita auxilia moraliter inæqualia (qualia sunt efficacia, & inefficacia comparata inter se) quoad totam bonitatem, quam habent confert ex intentione. Deus ob eandem rationem. Quo fit, vt auxiliium efficax quoad bonitatem resultantem ex entitate, & ex efficaciâ, quam totam habet, atque adeò quatenus efficax conferat Deus ex affectu benevolentie; auxiliium verò inefficax quoad bonitatem entitatiuam præcisè, quam solam habet, atque adeò non prout inefficax, quia vt sic non bonum, sed potius malum est. Et quemadmodum Petrus de Deo conqueri iure non potest, quòd sibi conferat auxiliium entitatiuè bonum tantum vt duo, dum confert Paulo auxiliium entitatiuè bonum vt octo pro mero suo beneplacito: ita Reprobis de Deo conqueri iure non potest, quòd sibi conferat auxiliium purè sufficiens, dum Prædestinato confert auxiliium efficax pro mero suo beneplacito. Quanquam enim auxiliium purè sufficiens non tantum sit minus bonum, quam efficax, sed à peccato sibi adiungendo euadat iungens malum, hoc tamen malum nullatenus prouenit à Deo, sed illud sibi adiscit Reprobis, atque adeò propter illud non de Deo, sed de se ipso conqueri debet. Et quamuis Deus facillimè possit vt omnipotens tale malum vitare, vt Dominus tamen, vniuersalisque Gubernator omnium suarum creaturarum ad id non tenetur; sæpissimèque subinde non vitat, sed iustissimis de-

causis permittit. Et quis dicere potest, cur ita facis? Job. 9. Ergo cuius vult miseretur, (dando auxilia efficacia), & quem vult indurat, (illa negando). Voluntati enim eius quis resistit? O homo tu quis es, qui respondeas Deo. Numquid dicit figmentum ei, qui se finxit. Quid me fecisti sic? An non habet potestatem figulus lutu ex eadem massâ facere aliud quidem vas in bouem, aliud verò in contumeliam? ad Rom. 9. Per quæ ad argumentum propositum abundè satisfactum est.

Ad confirmationem respondeo, Angelis quoque, qui steterunt, contulisse Deum auxilia efficacia prout efficacia. Id namque probant pariter argumenta facta pro hominibus. Nec refert, quòd dederit eis Deus auxilia proportionalia eorum naturis quoad perfectionem entitatiuam. Cum enim certum sit, alia eorum fuisse efficacia, & alia inefficacia: potuit Deus eligere efficacia prout efficacia pro Angelis prædestinatis, relictis cum solis inefficacibus Angelis reprobis,

Propositio 2.

Auxilium efficax nequit euadere maius beneficium, quam inefficax, à scientiâ de efficaciâ, & inefficiâ, si affectus Dei collatiui amborum æquales intrinsecè sint, prout volunt quidam Re-centiores.

Causa eorum est, si Deus efficaciter velit dare Petro auxiliium efficax, & Paulo auxiliium inefficax entitatiuè æqualia, affectusque collatiui amborum sint huius naturæ. Volo tibi dare hoc auxiliium propter omnem vtilitatem, quam habet re ipsâ ad conuersionem. In quo casu, dicunt, isti affectus æquales sunt ex parte obiectorum; quia confundunt efficaciam, & inefficaciam, quam obiecta habent re ipsâ: indeque fit, vt obiecta, in quæ tendunt, respectu eorum maneat omnino æqualia: accedente autem scientiâ mediâ de illorum efficaciâ, & inefficiâ, extrinsecè euadunt ab illâ affectus quidem auxilij efficax magis beneficis, affectus verò auxilij inefficax longè minus: eo quòd per primum simul, & scientiam de efficaciâ auxiliium efficax quoad entitatem simul, & efficaciam euadit voluntarium: per secundum verò simul, & scientiam de inefficiâ auxiliium inefficax quoad entitatem dumtaxat voluntarium euadit: quo tandem fit, vt auxiliium efficax multò maius beneficium euadat, quam inefficax.

Contra tamen est primò. Nam vel Deus ad concipiendos dictos affectus dirigitur per scientiam mediâ de efficaciâ, & inefficiâ dictorum auxiliorum: vel non dirigitur. Si dicatur primum; impossibile est, quòd tales affectus non sint obiectiue inæquales; quia idem erit in tali casu ferri voluntatem diuinam in auxiliium efficax propter omnem vtilitatem, quam re ipsâ habet ad conuersionem, ac ferri in illud propter omnem vtilitatem talis auxilij expressè sibi representatam per scientiam mediâ, quæ ipsissima vtilitas est, quam habet illud re ipsâ, coalescens ex sua entitate, & ex suâ efficaciâ: similiterque idem erit in tali casu, ferri voluntatem diuinam in auxiliium inefficax propter omnem vtilitatem, quam re ipsâ habet ad conuersionem, an ferri illud

illud propter solam utilitatem entitatis eius, quam solam habere re ipsa detegitur per scientiam mediam de inefficacia; eo ipso, quod inefficacia non utilitas ad conuersionem, sed impedimentum potius est. Constat autem affectus voluntatis, quorum vnus pro obiecto habet bonitatem coalescentem ex entitate, & efficacia auxiliij, & alter bonitatem solius entitatis, obiectiue inaequales esse. Iam vero, si dicatur secundum; nempe ad concipiendos dictos affectus non dirigi Deum per scientiam mediam de efficacia, & inefficacia dictorum auxiliiorum; manifeste consequitur, eiusmodi scientiam nihil penitus conferre posse ad hoc, vt efficacia prioris auxiliij, & sola entitas posterioris Deo sint voluntaria: quo Aduersariorum doctrinam penitus ruit. Quandoquidem ad hoc, vt effectus sit voluntarius ea sola cognitio conferre potest, per quam voluntas dirigitur, seu ducitur ad causandum illum, iuxta communem Theologorum doctrinam ad 1. 2. S. Tho. De qua nos plura supra disput. 38. quest. 2.

93 Secundò absolute contra casum Aduersariorum est. Quòd voluntas diuina ad concipiendos affectus collatiuos auxiliiorum necessariò dirigi, siue duci debet per scientiam mediam de eorum vel efficacia, vel inefficacia; prout statutum relinquimus quest. 2. citatà. Quo posito, affectus ab Aduersarijs assignati pro casu, quem excogitarunt, non possunt non esse obiectiue inaequales, vt constat ex dictis: casusque ipse subinde cum sua doctrinà iterum corrui. Et nostra propositio probata manet.

Propositio 3.

94 Possibile est, de factoque forte saepe eueniet, vt duo auxilia efficacia omnino aequalia ad duos actus virtutis etiam aequalis duobus hominibus dentur, quorum alter iustus sit, alter verò peccator. Quo casu affectus collatiui talium auxiliiorum inaequales erunt obiectiue: maiusque beneficium erit quod à minore affectu procedit, quàm quod à maiore.

Pro intelligentià suppono primò, virtutem beneficentiae (quae vel eadem cum beneuolentia, vel pars eius est) directe tendere ad conferendum alteri bonum, prout bonum illius est;

quod bonum proinde relatum erit ad illum vt ad subiectum; atque ita amari non poterit, ipso subiecto non amato. Quocirca voluntas beneuolentiae tunc erga alterum actum beneficentiae, siue beneuolentiae exercet, quando illi vult bonum ex complacentià ipsius; atque idcirco illi vt subiecto bonum relatum vult, quia complacet in bonitate absoluta, qua tale subiectum in se bonum est. Vnumquodque autem subiectum bifariam est bonum in se. Primò bonitate essentiali à sua essentia indistincta. Secundò bonitate accidentali proueniente ab accidentalibus essentiae adiunctis, & eam perficientibus; atque adeò reddentibus eam magis bonam in se absolute, quàm erat per se solam. Hinc fit, vt, quando voluntas beneuolentiae duobus subiectis vult duo bona relata, quantumuis haec sint inter se aequalia, affectus nihilominus obiectiue inaequales esse, quando subiecta inaequaliter sunt in se bona bonitate absoluta; quia, cum obiectum integrum, in quod tendit affectus beneuolentiae, coalescat ex duobus bonis, altero relato, & altero absoluto, ex parte vtriusuis potest ille obiectiue crescere, vel decrecere. Quae omnia constant ex generalibus doctrinis de bono, & malo, de obiectisque, & actibus voluntatis traditis in hoc Opere disput. 15. 32. & 34.

Suppono secundò, quantumuis Deus odio inimicitiae prosequatur peccatorem, vt peccator est, illum tamen nihilominus prosequi simul amore beneuolentiae, vt homo est, iuxta illud Sapient. 11. *Diligis enim omnia, quae sunt; & nihil odisti eorum, quae fecisti.* Maiore tamen affectu beneuolentiae prosequitur iustum: quia hunc non tantum diligit, vt homo est, sed etiam, vt iustus est; quo pacto à bonitate iustitiae sibi adiunctae magis est in se bonus absolute, quàm, vt homo est praecise.

Suppono tertio, quando Deus duobus hominibus, alteri iusto, & alteri peccatori confert aequalia bona, etsi affectus beneuolentiae erga peccatorem propter minorem eius bonitatem absolutam obiectiue sit minor: beneficium tamen ipsi collatum propter eius indignitatem censetur absolute maius: quia praestantioris citra dubium beneuolentiae est, indigno, & inimico benefacere, quàm digno, & amico, vtrique bona aequalia dando. Per quae integra nostra propositio manet explicata, & probata; quin opus sit quidpiam adijcere.